

The Center for Research Libraries scans to provide digital delivery of its holdings. In some cases problems with the quality of the original document or microfilm reproduction may result in a lower quality scan, but it will be legible. In some cases pages may be damaged or missing. Files include OCR (machine searchable text) when the quality of the scan and the language or format of the text allows.

If preferred, you may request a loan by contacting Center for Research Libraries through your Interlibrary Loan Office.

Rights and usage

Materials digitized by the Center for Research Libraries are intended for the personal educational and research use of students, scholars, and other researchers of the CRL member community. Copyrighted images and texts are not to be reproduced, displayed, distributed, broadcast, or downloaded for other purposes without the expressed, written permission of the copyright owner.

© Center for Research Libraries

Scan Date: December 2, 2008

Identifier: s-m-000016-n19

محراب

اجتماعی ، فلسفی ، تاریخی ، ادبی مجموعہ

شہید بک آئندہ بر نشر اولور

مترجمات

منفکر لر آراسندہ بریشاللق محمد امین
اون برنجی عصر ہجریدہ تورک منابع عرفانی و اندرون . . . مفتی اوغلی احمد حکمت
مصر ماصالی و امیر علام الدینک عشق رؤیائی قریب حسین
اطلولودہ معدنی صولر م . شرف
و تاریخ حکمت و دہ صوفیون طاهر حرمی

کتاب و منور خانلریز طرفدن اداره ایدہان بوقیمتلی مفید مجموعہ تک برنجی ضایسی
انتشار ایشدر توصیه ایدرز .

مجموعہ تک (۱۲ ضایسن عبارت) نیکنچی سنہ تک اشتراک بدلی (۱۰۰) غروشدہ ،
مالک اجندیہ ایچون (۱۵۰) غروشدہ ،
آدرس : بک اوغلی سوریه چاروشوئدہ (۱۵) نومروده بحراب اداره خانہ سی .

۲۴

معاينه

متفكر لر آراسنده پريشانلق

چكلرده دارالفنون اميني پروفه سسور بوغله شرقه برضافت ويردي . اوراده موسيو بوغله مختلف ملترك منورلري آراسنده وجوده كله جك تساندن ، بونك اهميتدن بحث ايتدي . تورك متفكر لرني بوسايد ايجون چالشمغه دعوت ايلدي . موسيو بوغله نك بو تميسي قارشيسنده بن آجي آجي كولوبوردم . بين الملل متفكر لر آراسنده كي تورك منورلري اشتراك ايد بيلمك ايجون اول امرده كندي آرالنده برتساند لازم . اول امرده بزده هر تفكر اثرينه حرمت اعتيادينك اويانماسي لازم . بر كله ايله علم محبتك ايجاب ايلديكي براخوت لازم . دقلى ركوز بونلرك بزده هنوز اويانماديغني بك اعلا كورور . حقيقي متفكر ساده ، دوشونن و بيان دكل ، علمه محبتك ايجاب ايتديكي سجييه مالك اولاندر . بوسجييه نك وصف اساسيني هر يره يكي بر اثر تفكر ، يكي بردوشونجه ايزني آرامق و بولق واوني ملت ايجون ، انسانيت ايجون دها استفادلي بر حاله كتيرمكه چالشمقدر . بزده ايسه بو قابليت هنوز اويانماشدر . ايجمزه برينك چوق فضلي اولابيله جك برفكري چوق زمان هينچ برعكس تاثير اوياندير مقسزين اولوب كينمكه محكومدر . هله بوفكر علمي و فلسفي بر طريقه اورتيه قونمش ايسه ... ييغمبرانه بر اثر ، كاهنانه بر بولوش صورتيه اورتيه آتيلمامش ايسه ...

ظن ايتيكنز كه بوبدين كوروشي بن قورو بر شكايه اولارق اورتيه سورويورم . بالعكس بعض آجي وقعه لر حقيقه بزده هنوز حقيقي تفكر حياتنك اويانماديغنه دلالت ايديور . بو وقعه لر دن برايكي سني مثال اولارق سويله جكم .

دارالفنون مدرسلر دن عزت بك « ملت ندر ؟ » عنوانيله اوراق بر كتاب نشر ايتدي . بو اثر ملت و ملت حقنده كي مختلف تلقيلري حقيقه چوق اساسلي بر اصول دائره سنده تفيد ايتد كدن صو كرا صو كنده چوق فضلي اولابيله جك بر نتيجه يه وارييوردي : « ملت ، ي ستاتيك ، ثابت بر مفهوم حالدن قورناريور اوگا ديناميك و حقيقي قيمتي ويريور ، اوني

بشری حریتک طبیعت ایچنده استقباله متوجه برنوع تجلیسی عدايله پوره، انسانته دوعری
برکچیداو لارق قبول ایدیوردی. کتاب چیقالی خیلی بر زمان اولدی. هیچ برعکس صداسنی
ایشیتمدم. هیچ کیمسه چوق اهیتملی اولان بوفکرلر اوزرنده دورمادی. مراق ایدوب شوکا، بوکا
صوردم. متفكر كچینلربيله «لطفاً» آلوب قاریشیدردقلری بو کتابك اصل اهیتملی صحیفه لرینی
اوقوما مشلر، اكلامق ایسته مه مشلردر. حتی بو ذاتلرك ایچنده اویله لرینی کوردم که
عزت بلك مختلف فکر و تلقیلر آراسنده دولاشه رق تنقید ایتمه سنی بيله لزوم سنز کوروپوره،
تعقیب ایلدیکی اصولك قیمتنی بيله تقدیر ایلهمه یوردی. بونلر مختلف تلقیلر، مختلف
نظریه لر آراسنده دولاشه رق دكل، دوعریدن دوعریه بر حقیقی ایشیتمکه عاشقدرلر،
یعنی قارشیلرنده علم آدمی، فلسفه آدمی دكل، پیغمبر کورمك ایسته یورلر. علمی بر اصول
دائرة سنده یازیلش بر اثری اكلایاجق نه ذکایه، نه ده صبر ودقی ایجاب ایدن برسجیه یه
مالکدرلر.

شیمدی بویه بر محیط ایچنده الكده اینه، الكمدعانه یازیلش اثرلربيله ایز بیراقیلیرمی؟
بو قدر بر بریه لاقید قالان منورلر، متمدن ملتدره اولدینی کبی بر برینه دایانارق یکی
یولدرده تدقیقاته کیریشك اصولی بولایلیرمی؟

بلکه بکا ضیا كوك آلب بك مرحوم اوکه سوروله رك اعتراض ایديله جکدر،
دینه جکدر که ایشته ضیا بك پك اعلا مؤثر اولدی، یازیلرینی اوقوتدی، اطرافنده کنجلیکی
طوبلادی «بونك سرنی مرحومك یالکنز اثرنده آرامق بویوك بر غفلتدر. ضیا بك
اثريله بر «اوتوریت» اولمازدن اول موقعی بر جوقلرینی جذب ایتدی. یکی مجموعه یالکنز
ایده الیست بر زمردنی دكل. هیچ شبهه یوق، بر بارچه ده باره وشهرت ایسته ن بر محیطدی.
بونك بویه اولدیغی مرحومك صوك دوره حیاتی پك اعلا کوستیرر. هله اولدکدن
صوکرانی نشریات بونك بارز دلیلدر. متمدن ملتدره اصل بویوك آدملر اولدکنصکره
مؤثر اولورلر. اونلرك فکدرلری اطرافنده منور زمردلر پیدا اولور. هربری او بویوك
مؤلفك براساسلی قناعته دایانارق یکی فکدرلر ابداع ایدرلر. بزده شیمدی یه قدر ضیا
بك حقنده یالکنز «مرثیه» لر یازیلدی. یارین بوندن فضله سنك یازیلا حفته امیدمه ده
قطعاً یوقدر.

دارالفنون تاریخ فلسفه مدرسی

محمد امین

اون برنجی عصر هجریده تورک منابع عرفانی

۳

[۱] اندرونه

اون برنجی عصرده تشنکان عرفان ایچون تسکین عطش ایدم جک اوج منبعدن ،
تکیه لردن و مدرسه لردن ، بوندن اولکی نسخه لرده معلومات ویریلش ایدی . بومقاله ده
دخی و قتیله اوجنجهی منبع تحصیل اولان « اندرون » دن بحث ایدیله جکدر .

لسانمزی تشکیل ایدن ، تورکجه ، عربی فارسی کیی اوج اساس ایچون دولتک بدایت
تشکیلاتنده ، اوج منبع فیض تأسس ایتشدی : فارسی زبانی تکیه لره خاص ، و عربجه
مدرسه لره مخصوص اولدینی کیی تورکجه دخی اندرون ده تدریس اولونوردی . اونسکه برابر
دین لسانی اولان عربجه ده اہمال ایدلزدی .

سرای خدمتلیرینه برمنشأ اولق اعتباریلہ اندرونه تندرست ، وجیه ، بالنسبه نجیب
کنج اسیرلر آلتزدی . بواجبی اطفالدن مهم بر قسمی و قتیله ده و شیرمه لکدن یتیشوب ،
دولت خدمتده ترقی ایدنلرک اقربا و همشهریلرندن ویا تورکرجالی طرفندن اشترا اولونوب ،
اھتدا ایتدیریلن ذکی کوله لردن مرکب ایدی . بونلر التماس و توصیه لرله اندرونه انتساب
ایتدیریلرلر ایدی . فقط اندرونه قید اولونمادن اول ، بونلر مملکتہ خیرلی برعضو اولوب
اولمادقلری آکلاسیلمق ایچون « علم قیافت » اربابنه ارانہ اولونورلردی .

امرایہ ویریلن تربیہ ده غایہ : بادشاهہ خدمت ایچون مقتضی ظرافتی و تشریفات
قواعدینی اوکره تہرک سرای ایشلرنده صاحب کفایت بنده کان یتشدیرمک ایدی .
آیاصوفیہ جامعنک آرقا قابوسی جوارنده کی باب هایوندن کچیلنجه ، اسلحه موزہ سنک
(اسکی سنت ایرہن کلیساسنک) مبنی اولدینی میداندن ، اندرون منسوبلرینی یاسدرہ
حشمتہ کچیرمک ویا حفرة مذکنہ کوچوره جک ویا خود جنت اعلاہ اوجوره جق متعدد
یوللر آیریلیردی .

امانات مقدسہ خلافت بورادہ ایدی . صاحب استبداد سلطنت بورادہ ایدی . محور
چرخ حکومت بورادہ ایدی . بومرکز آمال متوجہلرینک ، پدشکاه احتراصلرنده

[۱] بومقالہ نک اوست طرفلری ۲۱ ، ۲۲ نجی صایلرده در :

قاینشان هرفان منبعلرندن، نصیبه ذکالرینه کوره تسکین عطش رفاه، نائل فیض وانتباه اولاملری قابل دیکلدی. بوسنه دن، خرواستاندن، صربستاندن، آرفا وودلقدن، ماجارستاندن، لهستاندن، حق روسیه دن فرانسه دن، ایتالیا دن کلن، کتیریلن کنج خرسقیان اسیرلری، عجمی اوغلانلری تورک هرفانک، تورک عظمتک، تورک قوتک بواک فیاض، اک مهیج واک یوکسک بروسطنده کندیلرینی بولونجه، کوزلری قاماشیر؛ برآنده جهانی باشقا، حیاتی باشقا دورلو کورمکله باشلایه رق هویترلی سراپا دیکشیردی. بو اوجاقدن اون اوچنجی عصر اورتلرینه دکن (۷۹) صدراعظم (۳) شیخ الاسلام (۳۶) قابودان دریا نشأت ایله دیکنی طیارزاده احمد عطابک تاریخک ایکنجی جلدنده ذکر ایتکده در.

اندرون مکتبی عثمانلی سلطنتک اداره ملکیه وعسکریه وسایه سنه، نوعماء بر مستحضر اولق اعتباریله، بردارالعلوم طایه مقامنده وغلطه سرای، ادرنه و ابراهیم پاشا عجمی اوغلانلر مکتبلری دخی اندرونک بر اعدادیسی حکمنده ایدی. بواج اعدادیدن اک مهمی غلطه سرایی مکتبی اولمغله بودارالفیضک منقبه تأسسک بروجه آتی نقلی فائده دن خالی دیکلدر.

وقتيله «ووبودا» قوناغی دینلن غلطه پنچشنبه بازارینک یوقاری طرفی، طوقوزنجی عصر مجریده سازلق وقامیشلق برطاغ ایدی. بایزید نانی (۸۸۶) کنجکلکنده برقیش کونی بو طاغک اوتهدنبرو «بوغاز کسن» دینیلن صیرتلرنده آلانیرکن صوغوغک شدتندن بارینه جق، ایصینه جق بردام آلی آرامغه باشلار آلان دینی محک قارشوسنده کی آغاجلغک آره سنده، باجاسندن دومان چیقان اوجرا بر قولوبه نک جوارینه واصل وبوساده مسکنک اطرافنی کل فدائلری صارمش اولدینغی کورده رک خط و مراق ایله درونه داخل اولور. قولوبه ده ساکن منزوی درویشک صحبت ظریفانه ومتقیانه سندن بک ممنون اوله رق عزیز مشار ایله ایله آرالرنده شو مکاله جریان ایدر:

— کل بابا بردلخواهکز وارمیدر؟

— پادشاهم! شوتبه جکه بر مکتب تأسیس بویور. اوراده اوقویوب یازانلری خدمت هایونکده قوللان. بر زمان دولته لازم اولور.

بایزید نانی بوسیرا. کل بابانک آلیله کوستردیکی اوتوز بیک ارشونی متجاوز بر محک

طرافه ، بر مدت سوکرا ، بر دیوار چکدیرته رک برجامع وایکیشر یوز آدمی استیباب ایده بیلیر اوج قوغوش وهر قغوشه بر حمام، بر ضابط داتر سی، بر مطبخ و مؤسسه نك داخل وخارجنه ایکی چشمه انشا ایتدیریر و برده غلطه سرایی آغاسی تعیین ایدر. بورایه اسیرلردن ذکی ، کوربوزبرقاج یوزمستعدکنج یرلشدیرتیر. بدایت درسلی خواجه لکنه حشارالیه کل بابایی تعیین وبو ذاته آروجه تورکجه قرائت ، عربی ، فارسی ، موسیقی معلملی ترفیق آیلر .

*
**

وقتیله غلطه سراینه داخل اولان اسیرلر « آقا ، تعیر اولونوردی . هراقانک خفتان آچمه سی نامیله ییکیرمی بشر آچه ییلملی واردی * بونلرک اعاشه لری طرف حکومتدن درعهده اولونمشدی . بر اورنک لباس کیرلردی : آرقالینه انتاری خفتان کچیرلر . بللرینه کمر قوشانیرلر . باشلرینه قیرمیزی چوخادن ، هلال شکلنده « شب کلاه » تعیر اولونور سرپوش قورلر ایدی .

الیوم مکتبلرده کی « صنف » رینه اوزمان « اوطه » تصنیفی جاری ایدی . هراوطه نك بش آمری واردی : آغالرک اُک یاشلیسی اوطه کدخداسی ایدی . قدم صیراسیله دیکرلری اوطه باشی ، نوبچی باشی ، حاجبی باشی وباش اسکی ناملریله یاد اولونورلردی .

ایکنجی سلیم دورنده غلطه سرایی مدرسه یه تحویل ؛ اوچونجی مراد عصرنده ینه اندرون مکتبته تبدیل و برنجی احمد عهدنده تکرار مدرسه اتخاذا ایدیش اولدینی حالده « طلبه علومک عدم استفاده لری حکمت خفیه همل » اولونه رق ایکنجی عثمان زماننده اوچونجی دفعه اندرون اعدادیسی و (۱۰۷۶) تارینخنده دردنجی محمد عهد سلطنتده وکوبرولو فاضل احمد پاشا صدارتنده تکرار مدرسه یه تحویل اولوندیقدن سوکرا (۱۱۲۶) تارینخنده اوچونجی سلطان احمد دورنده صدراعظم سلاحدار شهید علی پاشا صدارتنده غلطه سرایی یکیدن تعمیر ویاکنه برده کوشک انشا اولونمشدر .

غلطه سرایی بویوک، اورتا ، کوچوک ناملریله اوج اوطه یه تقسیم ایدلشدر . هراوطه ایچون آرو معلملر ، طیبیلر ، صنایع اوسته لری و خدمتچیلر تعیین و برده کتبخانه هلاوه قیلینمشدر .

بوراده کی طلبه ، آغالر مسجدنده اوقونان اذان شریفی متعاقب جامعده صباح نمازی

قبله یقین صوکر او طه لرینه کیدرلردی . صباح نمازندن ایکندی به قادار ، آغالره علوم ابتدائیه تدریس ، یازی تمشیق و بعضی صنایع تعلیم اولونه رق ایکندی بی متعاقب جریده طوماق ادمانلرینک مقدمه سی عد ایدیلن چوپ و طوپ اویونی اویناتدیریلر ایدی . تبر اندازلق ایتمک ایسته ینلر اولار بر استادک آئی اوپوب کباده (کپازه) تعبیر اولونور . کهوشه ک قبضلی و قولای چله لی بر « یای » ی کونده اوندن ، ایکی یوز دفعه به قادار چکوب بازولرینه قوت کتیردیکدن صوکر اوت دولو طوربایه اوق آتوب کآنکشلکده مهارت قازانیرلردی . بوراده اکیال ممارسه ایدنلر طوپ قابو سراینه نقل اولونورلردی .

*
*
*

طوپ قابو سراینده کی آغالردن جندی و سلاحشور اولوق ایسته ینلر ، بو گروهک « بامیاچی ، ویا « لاحاناجی » دینیان فرقه لرندن برینه انتساب واستناد ایدرک داخل اولدیقلری فرقه ده شهرت قازانمش بر ذاتی کنیدیلرینه استاد اتخاذ ایدرلردی .

عثمانیلرده جندیلک پک اسکی زماندن بر و جاریدر . بالخاصه چلبی سلطان محمد جندیلک و سلاحشورلغه پک اهمیت و بریردی . فترت اناسنده « مرزیفون » ده اقامت ایدن چلبی محمد ، مخدومی ایکنجی مرادی قائم مقامقله « آماسیا » به تعیین ایله مشدی . آماسیا ایله مرزیفوندن بر ایکی مفرزه سواری ترتیب اولونه رق بو ایکی قصبه آراسنده کی « صولی اووا » ده هر ایکی طرف مفرزه لرینه بر مانوورا اجرا ایتدیرمشرلردی . طرفین سواریلری ، بو حرب اویوننده ، مهارت و بسالت ابراز ایتمک ایسته دیکلرندن ، هر ایکی شهر اهالیسی ، صاواش اناسنده ، همشهریلرینی « بامیاچی » و « لاحاناجی » ندالریله تشویق ایدرلردی . چونکه مرزیفون آراضیسی جسم لاحانا و آماسیا طوپراقلری نفیس بامیا تیشدیرمکله معروف اولدیغندن هر مفرزه سواریلری منسوب اولدیقلری مملکتلرک مشهور محصورلریله آنیلقمده ایدیلر . تورکیاده ، بلکه بوتون آوروپاده ایلک عسکری مانوورا اولان بو حرب اویوننده چلبی سلطان محمدک قوماندا ایتدیکی مرزیفون سواریلرینه لاحاناجی ! و شهزاده ایکنجی مرادک ، امری آلتنده بولونان جندیلره بامیاچی ! نامی ویریش و اوزماندن برو اون ایکنجی عصر نهایتلرینه قادار معیت سواریلری بو اسملرله ایکی فرقه به بولونمشدی . جندیلر کاخانه میدانه کی جنجی (جندی) میدانی ایله بشیکطاش سرائی قربنده تعلیم ایدرلردی .

آت اوستنده سلاح قوللانمقده ممارسه ایچون بر بوجوق آرشون اوزونلغنده ، اوچ بارماق قالینلیغنده ، محروطی و اوجی سیوری بر تیموری کونده اوندن ایکی یوز دفعه به قادر بلا انقطاع آت اوستنده طوبراغه صابلامق و اوق و تفنک انداختنده هدفه اصابت ایتدیرمک ، کنج و حورون آتله بینمکده تحصیل ملکه ایلهمک و آتی کوشلی و مسطح ، برداختلی و اوست طرفی قلم واری یونتولش جرید دکنسکرنی اوزاغه آتمق و کوشلی و مسطح طرفدن آغاجه صابلامق ، سواری ادمانلرندن مددود ایدی .

بوصورتله کسب ملکه اولونه رق استادلرک تصدیقنامه لری احراز ایدیلدیکندن سوکرا « کسکینلر » تعمیر اولونان استاد صنفنه کچلیر ایدی .

بش و اوندن اوتوزقاته قادر ، بوکولش تیمور تل اوستنه ساریلش ایصلاق قارکچه سی ، حیوان درت نعله قوشارکن بر قلیچ ضربه سیله ، ایکی به بولمک و قوشان آتی بردن دور دورمق ، دار بر مرکز موهوم اطرافنده اسب سوار حارمان چویرمک ، بر آرشون طولنده و درت یارمق قالینلیغنده دمیر « لوبود » ی آت اوستنده ، یرم اوردقدن سوکرا الیدن یوز مترو ارتفاعه کیریلش ایپدن آشیرمق کسکین چندیلرک مهارت لری جمله سندن ایدی .

کرک اندرون ده و کرک سپاهی و یکجیری اوجاقلرنده متبادیاً یاپیلان ادمانلر ، تعلیملر و صبیق عسکری نظاملر سایه سنده درکه سلیم و سلیمان ، بویکی جهانگیر ، باقینک تلقیسی و جهله ؛

شمشیر کبی روی زمینه طرف طرف
صالدی دمیر قوشاقلی جهان پهلوانلری
آلدی هزار بت کده بی مسجد ایلهدی
ناقوس یذرلنده اوقوندی اذانلری «

*
* *

غلطه سراینده ، آغا تعبیر اولونان طلبه ، متعلقاتیله یالکیز صالی کونلری سرای قابوسنک ایچ طرفنده کی « بولوشمه اوطه سی » نده کوروشه بیلیرلردی . [۱] غلطه سرایلیر اکیال تحصیل و ممارسه ایلهدیکدن سوکرا منحل وقوع بولدیقجه طوب قابو سرائی اندرونه داخل اولورلردی .

علمادن ، غلطه سری خواجه سی نصب اولونانلر قدم کسب ایدینجه ، محلول و قوغنده ،

[۱] غلطه سرائی مکتب سلطانینسنده حالا بویله بر بولوشمه اوطه سی موجوددر .

طوب قابو سرائی قوغوش خواجه لکنه ترفیع ایدرلردی . غلطه سرائی آغلاری دخی آق
آغارک اسکیلرندن انتخاب اولونوردی .

غلطه سرائی آغاسی باشه ، اوستنه بیاض صاریق صاریلمش ، مولوی سکسنه بکزه
بر مجوزه ، آرقاسه مولوی فراجهسی واری رنگ و قاشلری موسمه موافق بول یکلولاطا
وقونطوش کورک کیردی .

ادرنه و ابراهیم پاشا سرائلری اندرون مکتبلرینک نظاملری دخی طبق غلطه سرائی
فیضکاهنک اصولرینه مشابه ایدی .

ادرنه ده اندرون ایوم منهدم اولان سرائک متمماتندن اولدینی کیی ابراهیم پاشا اندرونی
دینلن مکتب دخی آت میدانه ناظر ، سلطان احمدجامنک قارشینده کائن قانونی دامادی
ابراهیم پاشا [۲] طرفندن و قتیله بیزانس ایمپراطورلری سرائی یرته ، سلیمان اول ایچون
انشا ایتدیردیکی و پادشاهک ، قوناغی تشریفده ، خدمتده بولونمق اوزره اندرون عجمیلرندن
بر قاج یوز آغا تفریق و اوراده تربیه و تحصیللری ایچون نظامات وضع ایلهدیکی محلدرد .
سلطان احمد جامنک بولوندینی محلدرد دخی و قتیله صوقوللو ابراهیم پاشانک قوناغی واردی .
احمد اول صوقوللودن آلتش بیک فلورینه ساتون آلهرق یرینه کندی نامنه نسبت اولونان
جامی بنا ایتدیرمشدر .

بواچ اعدادی مکتبلرند اکمال تحصیل ایدنلر ، منحل وقوع بولدجه ، طوب قابو
سراینده کی کوچوک اوطنه آیینیرلر ، بورادن دخی ، یر آچیلدجه ، خزینه و کیلار
قوغوشلرینه ، اوتوز یاشی کچمش اسکی آغارک آللری اوپدوروله رک ، نقل اولونورلردی .
یکی کلنلر ، اسکی آغلاره « لالا » دییه خطاب ایدرلردی . عجمیلرک ایلک معلملری لالالردرد .
بونلر آغلاره ترتیل قرآن ، تجوید ، علم حال ایله برکوی ، حلبی ، قدوری کیی فرائض ،
دینیه وقفه دائر کتابلر او قوندورمقله برابر آغلاری عربی و فارسی ، ریاضیات و تورکجه
کتابت درسلرینه دوامه ، کانکشلک ، جندیلک ، توقنک اندازلق ، جریدبازلوق و حرب

[۲] ردوس قاتمی ، پارغالی داماد سلاحدار ابراهیم پاشا ، سلطان سلیمانک ندیمی و صدراعظمی
ایدی . قانونینک همشیره سنک زوجیدرد . حین ازدواجنده آت میدانده سکز کون دوکون اولمش ،
و قانونی حاضر بولنشدر . ابراهیم بالاخره تسلطنه قالدیشهرق کندیشنه « ابراهیم خان » دیدیرتمکله قتل
ایدیلشدر . غلطه ده جانفزا تکیه سی خطیره سنده مدفوندر .

شیف و سنانده ملکه بردازلق و علم موسیقیده مهارت سازلق تعلیمه و نفس پادشاهی به خدمت ایدن کدیگیلیری شروبلر طاتیلر ، طعاملر طبخ و احضارینی تعلمه سوق ایدرلردی .
 سرایه کلن معلملردن ، آغالر صیراسیله : بخاری و صربیدن ابتدا و انتها درسلیری او قورلر ، جمعیله ایتدی و چهارشنبه کونلری یازی خواجه لرندن ثلث ، تعلیق مشق ایدرلر ، بازار کونلری رئیس القرا اقدیدن علم قرائت تحصیل و صالی کونلری ینه معلملردن بخاری ایله علوم عربیه تعلم ایله لرلردی . بونلردن ماعدا ، برفده ، برصغتمده اختصاص کسب ایتمک ایسته ینلر مساعد کون و ساعتلرده آبرو بر معلمدن اکتساب فیض ایچون مساعد زمانلرده سریست بر اقلیر و بوفن و صنعتی او کره نلر آبروجه احسان و تلطفه نائل اوله رق تشویق ایدیلرلردی .

اندرون دروننده متعدد کتبخانهلر موجود اولدیغندن تعمیق معلومات پک قولای ایدی . خطاطلنی ایلرو کوتوره نلره اندرون کتبخانهلری ایچون نسخه لری نادر اثرلر یازدیرلرلردی . بوسایه ده اندرونلر ، ترجمه حاللرند کوروله جکی و جهله ، پک چوق فضلاء شعرا و ارباب سیاست ، مورخلر ، اصحاب صنایع ، موسیقی استادلری ظهور ایتمشدر .
 فن موسیقی تحصیل ایچون « سفرلی » قوغوشنک آرقاسنده کائن مشق خانه ده عصرک اک ایلری کلن موسیقی استادلری واسطه لریله استعداد فطری و صداییسی اولانلره فی ، سنطور ، طنبور کیی آلات موسیقیه و اصول و مقامات تعلیم ایتدیریلرک بوصورته ییتشن خواننده لر ، سازنده لر سر محفل ، مؤذن باشی و امام شهریار اولورلردی .

بو کون حالا موسیقیمزک آثار باقیه سنده اک زیاده معتبر اولان بو مشقخانه دن نشأت ایدن استادلرک بسته له دیگکری الهی ، سماعی ، بسته ، کار ، پیشرو ، نقسق و شرقیلردر .
 اندرون ده قوغوشلرده آیلاق طور مق ؛ درس او قونور ، مشق تعلم اولونور ، موسیقی تدرس ایدیلرکن قونوشمق یاساق اولدینی کیی بوصیراده زلف لر [۱] تاقیه لرک ایچ طرفه صاقلاقمق و خفتانلرک اتکلرینی او جلرندن قیویره رق بله ایلیشدریمک اوصولدندی .
 انجاق جامعه کیدیلیر و خرقة سعادت دائره سنه شمعدان کونورولور و یا بو دائره نك او کندن کچیلیر ، خزینه هایونه کیریلیر و یمکدن صوکر قوغوشلر پیشکاهنده کزیلیر و باب السعاده به جیقیلیر ایکن زلفلرک او جلری و خفتانلرک اتکلری صالیوریلرلردی .

[۱] زلف ، صاج دکیل ، اندرون آغالرینک تاقیه ، کلاه و قاقولرینک ایکی طرفه صاقیتیلان ابریشدن صاج کیی اورولش و او جلری صیرمالی « صاجاق » لردر .

هر قوغوشك اڭاسكيلرندن ييگيرى آغادن اون برينه «يىچاقلى» و طوقوزينه «صويونوق»
تعبير اولونوردى . بونلردن ماعدا چوقه دار ، ركابداز ، باش چاوش ، باش چاقير سالان
مقاملرينى حائر اولانلر اندرونك امراسندن عد اولونورلردى .

اندرونك اڭ بويوك مأمورى باش مابينجى ديمك اولان (املاى قديميله) سلجقدار
ايله باش كاتبدار .

اون برنجى عصرده اندرون يدى قوغوشه ، تعبیر ديكرله يدى صنفه آييريلشدى .

۱ — خانه صغير (كوجوك اوطه)

۲ — خانه كبير (بويوك اوطه)

بوايى قوغوشده اڭ زياده غلظه سرايى وادرنه و ابراهيم پاشا سرايلرندن ماذون آغالر
بولونوب ، وظيفه لرى دخى تحصيل كال ايله مكدن عبارتدى . «دولما» كيديكلىرى ايچون
بونلره «دولمالى» ديرلردى .

۳ — طوغانچيلر قوغوشى ، (بازبان) : قيرق كيشى ايديلر . وظيفه لرى پادشاهك
طوغانلرينه ، شاهينلرينه ، آتماجهلرينه باقمىدى .

۴ — سفرلى قوغوشى : پادشاهك چامشيرلرينه لباسلرينه ، قاووقلرينه نظارتله مكلف
ايديلر .

۵ — كيلارجيلر قوغوشى : منسوبى پادشاهك ييه جكنه ، ايجه جكنه نظارت
ايتكمىدى . بوفلر شروبلر ، حلويات و نادر يمكلر دخى احضار ايدرلردى .

۶ — خزينه قوغوشى : آغالرى خزينه نك امور و محافظه سيله متوغل اولورلردى .

۷ — خاص اوطه قوغوشى : مأمورى زلفيلردن قيرق كيشى ايدى . وظيفه لرى
خرقه سعادت اوطه سنك محافظه سنه ، نظافته باقى ، دروننده قرآن تلاوت ايله مك و پادشاهك
خدمتنده بولونمقدن عبارت ايدى .

اوچنجيدن يدنجي به قادار قوغوشلرك آغالرينه خفتان كيدكارى ايچون «خفتانلى»
دخى ديرلردى .

سرايك معمارى ، نقاشى ، رسامى ، خطاطى ، كاتبى ، امامى ، مؤذنى ، منجمى
مورخى ، شاعرى ، طالعى ، سلاحشورى ، خواننده سنى ، سازنده سنى ، نكته داتى ،
صويتايسنى اندرون يتشدير و روحى چوق دفعه تورك دولتك سرعسكرى ، قاضعسكرى ،
صدراعظمى ، قاپودان درياسنى ، واليلرى ايلچيلرى اندرون تربيه ايدردي .

اندرون اون برنجی عصرده بر خیلی اداره آدمیری چیقدینی کیبی تفسیر و حدیثده مرجع ، «شفاء المؤمنین» مؤلفی خاص او طهلی علی آغا ، «قصیده طنطرانیه» و قصیده منفرجه ، مترجی محمود خلیفه ، «فقه اکبر» و «ایها الولد» مترجی علی خلیفه ، پند عطار شارجی عبدالرحمان چلبی ، خطاط رجب خلیفه ، خطاط درویش احمد خلیفه ، خطاط رکابدار عبدالله آغا ، خطاط موسیقی شناس مؤذن باشی مصطفی آغا ، خطاط تورک علی کیبی علما و هنروران یتشمشدرد .

اندرون ده مرعی اصول تربیه او عصرک و طولایسیله تورک آداب معیشتنک کنهفی کوستردیکندن بوجه آتی التقاط و تثبیت مناسب کورولمشدر :

بویوکلرک یا کلرنده لایبالایانه دورمایوب ، دیک فقط متواضع بولونقی . هفته ده بردفعه پنجشنبه ویا جمعه کونلری ، تنها بر پرده ال و آیاق طیرناقلری کسيلمک ، هر صباح ابدست آلیرن یاش تولند ایله قولاق ایچلری تمیزلنمک ، اُک آز هفته ده ایکی دفعه تراش اولق یوزوالر دایماتیز دورمق ، ابدست ، یمک ، ال و آیاق حایلیری هر کون ممکن اولمازسه ، ایکی کونده بردکیشمک . آل یمینسی ، دستمال هر کون دیکشمک ، خلق یا کنده وسو فراده ککیرمه مک ، کریمه مک ، اُسنه مک و خلقلق یوزینه سر برجه سنه آقصریماق . جمعیت الفتده قولاق ، بورون ، دیش قاریشدیرماق . صوغان ، صارمیساق ، باصدیرماکی فنا قوقولو اطعمه یمه مک . فوصور چوبوق ایچمه رک خلقی راحتسز ایتمه مک . اختیار و اسکیلردن اول طعامه آل اوزاتماق . آغز شوپورداته رق تلاش ایله یمک یمه مک اتمک . قیرینتیسفی یره و اطرافه دوکمه مک . یمکدن صوکرآلنی ، آغزنی ییقامق . خلق یا کنده قاشینماق ، سیلکیمه مک ، یره له نه مک ، کیرلی چاشیر کیمه مک . پیس کز مه مک . حمامده باشقه لرینک اوستنه کیرلی صو صیجراتماق . عظمتله صالحیماق . هر کسک حضورنده آینه یه باقارق یوزندن ، برونندن قیل چکمه مک . قادیلر کیب آچیق رنکده لباس کیمه مک . کیمسه یه قارشو نورانلق ، سرکشک ایتمه مک . قوروم صاتمق . اوکونه مک . یالان سویله مه مک ، مبالغه ایتمه مک . متهوران سوز سویله مه مک . مکاله انساننده آچیق جله لروکله ر صرف ایتمه مک . ولو خدمتکار اولسون سببسز کیمسه نی اینجیتمه مک . آلقاق طینتده یارادلش انسانلره مخصوص اولان وفاسزلق ، مرحمتسزک ، نا کسک ، منافقلق ایتمه مک . کیمسه نی اضرار ایتمه مک ، قیصقنماق . فقیر آرقداشلره معاونت ایتمک . سقط هیل اولانلره اکنمه مک . کیمسه نک مالی اذنسر آلاماق ، آمرلره ، استادلره ، یاشیلره ، عالملره رعایت ایتمک .

اصالت اداسنده بولونماق . بیهوده کیمسه یه الوارماق . سفاهت اوغورنده بورچ ایتمهك ، جاھلانه ادعالرده بولونماق ، تزییف ایچون کیمسهك تقلیدینی یایماق ، سر صاقلانماق آفیون ییمهك ، کئول قوللانماق لازمه دن ایدی . [۱]

بو شرائط انسانیه و اجتماعیه ، میلادی اون آلتنجی اون یدنجی عصرده ، آوروپا سرایلرندگی اصول تربیه ایله مقایسه اولنورسه اولزمان تورکلرده نه یوکسك ، ونه اینجه مدنی بر تربیه و اخلاق موجود اوله جنی تظاهر ایدر .

اندرونه آلتین خریستان و اجنبی اسیرلری ، میلادی اون آلتنجی و اون یدنجی عصرلرده اورتودوقسلیق ، قاتولیکك ، پروتستانلق مجادله لری ، دینی مخالفتلر آره سندله بویومش اولدیقلرندن ، اساساً معنویت شخصیله لرینك ، استناد نقطه لری صارسیلان بوکنجلی روحلرینی حق و جودلرینی اندرونك منظم و آتشی تربیه سی اریدهك باشقه بر قالیه ، مسلمانلق و عثمانلیق قالینه دوکویور ویش ، اون سنه صوکر بو عنصرلردن دیگر هیولالر ظهور ایدیوردی . فقط عثمانلیق تمامیله توركلك دیکلیدی . مهندی اسیرلر ایله احاطه ایدیان اندرون ، توركلكك خصائص ابتدائیه سندن آیریش ایدی . بو محیطده کی خالص توركلرك روحلرندگی توركلك جلاسی ، دهاسی سیلینهك اونك یرینه تدریجاً بین الملل بر یالدریز سورولش ایدی .

اندرون ظریف ، اینجه اداره آدملری ، تندرست وزنده قهرمانلر ، مقتدر ومتفغن هنرور و صنعتکارلر یتشددیریور . فقط نه بو اداره آدملری ، نه قهرمانلر ونه هنرورلر توركلك فطری دهاسندن حصه دار اولمایورلردی .

اونلر ایچون محیط استانبول و سرای آفاقندن عبارت ایدی . اونلرجه غایه ، ملته دیکل سرایه خدمت ایتمك ، اونلرجه امل ، تاریخده کوزل نام براقق دیکل ، والی وزیر اولق ، زنکین اولق و تحکم ایله مك ایدی .

بوکیلردن ، بعضاً غیر شعوری خدمتلرده صادر اوله ییلوردی . فقط اکثریا ملی ایمانه مالک اولمادیقلرندن ، احتراصلری سائقه سیله وجود وطنه درین جریحه لر آچیورلردی . بو حالک سبیلری آیری آیری ایدی :

اسلامیتك روح ملته آشیلادینی ده موقراتلق حسندن ، بواسیرلکدن یتشمه عائله سز عنغه سز امرا ، استفاده ایدرهك آناطولینك ، روم آیلینك ارباب اصالتیه مسلط اولیور .

اونلرک ثروتلرینی شرفلرینی ، خاندانلرینی بر باد ایدرک ذاتی منفعلری اوغورینه ، وطنک کوشه سنده ، بوجاغنده کی ، اجتماعی قوتلری حائر محترم شخصیتلری وتاریخی غائله لری احیایه جالیشیور وبویوزدن بر چوق قتالدره واختلالره سبب اولویورلردی . اندروندن یتشمه والیلرک معتزلرنده کوتوردیکلری «قابوقولی» خلقی دینیلن اتباع وحشم دخی کندیلری کیی اسیر ویا دمه وشیرمه دن یتشمش اجنیلردن مرکب اولدیقلرندن بوتلرک ایچلرندن کوزی آچیق اولانلر ملتزمک ، مخصلق ، محتسبک ، صوابشلیق وظیفه لریله ولایتک هر طرفه سوق واهالی محلیه تسلیط اولونورلردی . بومأمورلر اولادولت نامنه اجرای مأموریت وجسابت ایدر وایکنجی درجه ده افندیلری ایچون خلقدن پاره چکر ونیجه ده دخی منفعت ذاتیه لرینی تأمین اوغورنده اهالی بی صویارلردی . والی دخی مملکتک ثروتی واهالینک اطاعتی نسبتنده بریکدیردیکی مبالغ ایله استانبوله کی آمرلرینی من الباب الی المحراب هدیه لره غرق ایدردی .

بوطبقه ده کی ذوات قبه آلتی وزیری ویا وزیر اعظم اولونجه دخی موفقیتلرینی خلقه وشخص معنوی دولته خدمتده دکیل ، حکمدارک کیفیه تبعیتده بولدیقلرندن ، انواع نبصص و دسانس ایله اونی شپارته رق موقعلرینی تحکیمه ورقیلرینی تبعیده فرصت بولورلردی . والیر ، وزیرلر موقعلرینک تهلکده اولدینقی کورونجه کاه یکیکچریلری وکاه سپاهیلرینی وبعضاً علما واهالی بی آل آلتندن قیشقیرته رق ، هیچ یوقدن اختلالر چیقاروب بووسيله ایله دولتک باشنه غائله لر آچارلردی . بو اختلالر نتیجه سنده چوق کره کندیلرینک ویا رقیلرینک باشلری وبعضاً دخی پادشاهک وحقی سرای امراسنک حیاتلری هدر اولورلردی . فرصت دوشدیکجه ولایتلرده تمرد ایدن والیلردن عصیان ایدنلر واسکندر بک (قاستریوطی) کیی دولتی سنه لره اوغراشدیرانلر آز دیکلیدی .

بوعصرده ، اداره محیطنده ، تورکک حسی بالکلیه مجهول اولوب ، جهت جامعہ جلی بر اسلامیتدن عبارت قالمشدی .

مفتی اوغلی

احمر مهلمت

۲۵ تشرین ثانی ۱۳۴۰

مصر ماصالی

« مایبد وانها »

نورجهان سلطان بو سوزلری سویلرکن مشلحنی اوموزندن آتهرق باش اورتوسنی چیقاردی . صاچلرینک لیل ظلماتی ایچنده، بوینده کی کره نلکه بکنزه کوجوک برألماس بیلدیز پارلا یوردی . امیر علاءالدینک جوابنه وقت براقهرق شوخ برادا ایله دوام ایتدی : « سویله یکنز باقام امیرم ، بن کلیه ایدم نه یاپاردیکنز ؟ آکلامق ایسته یورم » دیدی . امیر علاءالدین کال وقار وجدیتله جواب ویردی : « نه یاپاردم بیلیرمیسکنز ؟ نورجهان سلطان ! .. بو کیجهده کلیه ایدیکنز ، مکتوبمده عرض ایتدیکم کی یارین عسکر لرمله اشتراك ایده جکم محاربه میداننده مظفر اولدقدن صوکره شهید اولوردم ، سزده بنی بردها کورمز دیکنر .. فقط ، مادام که کلدیکنز و لطف کنزله بنی احیا ایتدیکنر ، بن آرتق یارین محاربهده مظفر اوله جغم وانشا الله غازی اولارق عودت ایده جکم .. چونکه شیمدی حیاتمه یکی بر قیمت ویردیکنر ؟ سزه متدارم . نورجهان سلطان یا صلا مش اولدینی یا صدیق لردن دوغر ولدی ؟ و امیر علاءالدینه ناز و استغنا ایله تکرار سؤال ایتدی : « کلیه ایدم نیچین شهید اولق ایستردیکنز امیرم ؟ » امیر علاءالدین یا واش برسسله و گله لرینی آهسته آهسته تلفظ ایده رک : « چونکه سز بوتون حیاتمکنز سلطانم ، کلیه ایدیکنز محبتکنزدن شیمدیک کی امین اولیه جقدم . کلیه ایدیکنز ، سز سز یا شامغه محکوم اوله جقدم ؛ بوا یسه بنم ایچین تحملک فوقده برشیدر . حیاتمده سزدن محروم اوله رق اضطراب ایچنده یا شامقدن ایسه حریده شهید اوله رق جتنده سزه قاووشمنی ترجیح ایدردم ، دیدی . نورجهان سلطان بو سوزلری دیکلرکن وجودینک خفیف برر عشه ایله صار صیلدینی حس ایدیوردی .

اوزاقدن سازنده لر خفیف خفیف اجرای آهنگ ایدیورلر ، آرسلانلرک آغزلرندن رنکارنک قطره لر حوضه دو کولمکده دوام ایدیوردی . نور جهان سلطان آرتق ناز وادایی ترک ایتمشدی . آئی باشنه دالامش امیر علاءالدینه درین برعشقله ، نهایتسز برمر حمله باقیوردی . اوکنده کی بوزلی شربی ایتهرک نظرینی امیره دیکدی . « امیر علاءالدین سویلیکنز ، بنی نه وقتدنبری ، ناهل و نیچین بویه درین وشدید برعشقله سویورسکنز ؟ اعتراف کنیزی بو کیجه ، بوراده ایشیتمک ایستورم . » دیدی .

امیر علاءالدین اوتور دینی کرسیدن قالقدی ، اطرافنی ، کیجه نک بر اقلغنی ، صوکره

نورجهانی اوزون اوزون سوزد کدن صوکر. کلدی آیاغئک آلتنده کی یاصدینه اوتوردی
 وکندی کندینه قونوشور کی یاواش برسسله «سزه غریب براعترافده بولنه جفم : بن
 سزی غائبانه سوییوردم ، سزی طانیادن سویوردم ده خبرم یوقدی ! ایلك دفعه اوله رق
 شناکزی تاهندستانده ایشیتدم . اوچ سنه مقدمدی ؛ بر مجلسده بولنوردم . جمال وکالکزدن
 بحث ایدرهک او یالکیز مصرک سرتاج افتخاری دکلدز ، غودرات اسلامک سلطانیدر
 دییورلردی . بنده اسمکزی سؤال ایندم «نورجهان سلطان» در دبدیلر . سزی طانیادن
 اسمکزک آهنگنه محلوب اولدم . اوکوندن اعتباراً سزی دوشونمکه قویولدیم ، حق ده
 اوراده ایکن تاجرک برندن بو پارماغکزده کی سیاه انجی بی سزی خاطر لایه رق آلدیم .
 یورایه عودتمده نام و شهرتکزی عیوقه چیقارمایان بر فردا اولما یغی کوردیم . هر کس سزدن
 بحث ایدیوردی . اسمکز هر کره ذکر اولندجه رعشه ماک اولوردیم ؛ روحی تماماً استیلا
 ایدن نامعلوم حسی تفریق باشلادم : سزی شدتله سوییوردم . وصفکزی دیکلدجه
 کندیمی غائب ایدردم ، ماصالرده کی عاشق شهزاده لره بکزه دیکمی حس ایدردم . کیجه لری
 یوباغچه یه چیقار «نورجهان نورجهان سنی سوییوردم» دییه فریاد ایدردم . ییلدیز لره خطاب
 ایدردم : «ای نورلی ییلدیزلر کیدک اوکا سوبله یک که امیر علی نظام الدینک اوغلی اونی
 سوییور ؛ اوکا قربان اولق ایچین آتجق برامرینه انتظار ایدیور . یاز کیجه لری تراچه مده
 اوتوررکن شهاب ناقبرک کچمسنی بکوردیم ، نورانی براوق کی آسمانی قطع ایدرلرکن اونلره
 ندا ایدردم : «ای شهابلر ! منیل سراینه نازل اولک و اوراده نور جهان سلطانک پای
 لطافتنه بندن بر بوسه حرمت و برستش کوتورک !...» بعضاً کلستانمک الک منتخب کللرینی
 طوبلار و بونلردن بر دمت یاپاردیم ؛ دمتی نیلک جریانسه تودیع ایدرهک «کیت ، منیل
 سراینه کیت ، نورجهان بلکه بو ساعتده صندالده در ، سنی کورور او نادی که بز
 عشق کللری یز ، امیر علاء الدینک کلستانک زینتلی یز . اونک اوکلی بزم رنگمز کی
 آتشیندر . اسمکی ایشیتدی سکا عاشق اولدی ، وصفکی دیکلدی سکا مفتون
 اولدی ، نورجهان سلطان امیرمز سنی سوییور ... ای رنگین مت منیل سراینه کیت »
 دیردم . او یه سوزکچن کیجه لرمده کتابخانه مه قاپانیر و اوراد سره شعرلر یازاردیم ! صوکره
 صباحه قارش یباغچه اینردم ؛ اوراده کللری یاسمنلری قوقلار و اوپردیم . یاراقلرک آراسندن
 هوزان ایدن باد صبا یه دیردم : «ای باد صبا بومعطر بوسه لری طوبلا نورجهانک پنجره سندن

اوطه سنه آت ... باغچه نك چيچكلرينه عشقمذن خبر وير... نورجهان باغچه سنده كزر كن
كلر ، ياسمنلر ، شوبلر ، قراغللر ، تركيسلر وخام اللرى ياواشجه جق : امير علاء الدين
سنى سويور سلطانم ؛ باد صبا بوسرى بزه افشا ايتدى « ديه فيصيلدا سينلر ديردم .

ايشته جهانمك نوري سزى كورمه دن بويله سوردم . كوردكدن صوكره سزى ناصل
سوديككى انجق شعرلرمله افاده ايدمه بيليرم . بركون او مجموعه يي ده او قور و سز سز بودنياده
ياشامق بنم ايچين غير قابل اولديغنى آكلارسكنز .

نورجهان سلطان تاژدن تره ين سسيله جواب ويرى : « انشاالله جوق ياشارسكنز
اميرم . ايشته كلدم ، سزى سوديكمه آرتق اينانديكز ، حربه كيديكز ، مظفر اولكز ،
فقط غازى اوله رق عودت ايديكز . بن سزى خواهشله ، انشاالله بلكيه جكم . حربك
نهایتده غازيك رتبه مبعوله سنى احراز ايدر منيله كليرسكنز و سزه اذن ويريورم ، پدرمدن
دست ازدواجى طلب ايدرسكنز . بن سزه ناصل برخلجان ايله انتظار ايدمه جكمى تصور
ايدمه بيليرميسكنز اميرم ؟ سزى سومك سعادت ايچنده برعذاب ايمش ... برمدت توقفدن
صوكره : يارين محقق كيديورميسكنز ؟ « ديدى . امير علاء الدين نورجهانك الله اكيله رك :
« اوت سلطانم ! فقط مادام كه سز آرتق بنم اوله جقسكنز ؛ بن ده انشاالله غازى اوله رق
عودت ايدمه جكم محاربه ميدانه اوله دلرانه آتيلاجم كه اهل صايب بندن قورقاجقلر .
صولتمك شدنى قارشيسنده تره يه جكلر ؛ بزمكيلر بيله حيران اوله جقلر . شيمديدن صوكره
اللهك عون و عنایتله بانا هيچ براوق اصابت ايدمه من . مكتوبلريكزى يورمكك اوستنده
طاشيورم ، بوندن دها فسونكار برززه اولورمى ؟ عشقكز ايمحمد آلورلر صاچيورد ، بوندن
دها بارلاق نور اولورمى ؟ وعدكز ورد زبانم اولدقدن صوكره بوندن دها نافذ برقوت
اولورمى ؟ ناصل غالب كليهم ، ناصل غازى دونميه يم ؛ مادام كه مكافتم سزسكنز جهان
نورم ؟ « ديدى . نورجهان سلطان اضطراب درونى صاقلایمى : « فقط بنى نه قادار
قورقوتديغكزى بيلورميسكنز ؛ جسارتكز اساساً شهرتشاردر ؛ فضله قهرمانلغه نه حاجت
واقعا بن ده بر قهرمان قيزى يم ، فقط اونوتمايك كه الله ايتمه سون سزه برشى اولورسه بنم
حالم نه اولور ؟ ... پدرمه حربه كيدمه جك ، ايكي خلجان اورناسنده حياتم جهنى بر
عذابه بكمزه يه جك ... عجبا بانا اورادن هيچ برخبر كوندرميسكنز ؟ « ديه سوال ايتدى .
امير علاء الدين نورجهانك قورقوسنى تسكينه چاليشدى : « قورقمايكز سلطانم بانا شيمديدن

صوکره برشی اولماز ... خایر، سزه برسطریله یازام. فقط حردن صوکره منیل سرائنه کلیر پدریکزه عرض عبودیت ایدرم، دیدی.

نورجهان سلطان مشلحه بوروندی. «آرتق وقت کجکیور، بنده عودت ایدیم» دیرک سدیدن قلعدی واطرافنده کی کوزلکی ذهنه حک ایتک ایستورمش کبی هرجهتی آهسته، اوزون برنظرله سوزدی و صنداله بیندی. امیر علاءالدین ده صنداله آتلایه رق قاره به کجکیلر. جاریله صف، صف دوریورلردی. سازنده لر خفیفجه اجرای آهنگ ایدیورلردی. نورجهان اورتالزیدن کجدی و مپشی سلاملایه رق مدخلدن چیققدن صوکره مشهور تراجه بی کورمک آرزوسنی اظهار ایتدی. امیر علاءالدین ایله یاواش یاواش اوطرفه دوهرو یورودیلر. سرائک ایچندن کچرکن اویویا قالمش اولان جاریله لر اویاندیلر ونورجهانک خا کاینه یوزسوردیلر. امیر علاءالدین ایلریله رک تراجه به چیقدی ونورجهانه «ایشته سلطانم، دایما بحث ایتدیکم تراجه ... شوده معهود رؤیا آلود چام آغاجی ... بانا بعضاً نیننی سویلر؛ ایشته سزی کترین یلکنی بورادن کوزمتله دم. رجا ایدرم نورم بوراده وداعلاشه لم، دیدی ونورجهان سلطانی درآغوش ایدرک اوزون برپوسه وداعله «سفی اللهک برلکنه امانت ایتدم نورم، سن ده بانا دعا ایت که غازی دونهیم، دیدی. نورجهان سلطان کوزلرندن بلیرن یاشلری ستر ایتک ایستدی، فقط موفق اوله مدی. امیر علاءالدین کمال تأثرله: «امان بوکوز یاشلری نیم ایچین می سلطانم؟ کوزلریکزه، او سودیکم کوزلریکزه یازیق دگلی؟» دیه سلطانی بیک درلو نوازشله تسکینه جالیشدی نورجهان بر زنجیرله بوینده طاقیلی کوچوک یازیلی طاشی چیقاردی و اوپه رک علاءالدینک بوینته طاقیدی: «بو آیت الکرمی در امیرم اوستکدن چیقارمه» دیدی و ال اله باغچه به ایندیلر و اسکله به دوهرو ایلریلدیلر.

اسکله به واردقلری زمان امیر علاءالدین نورجهانک الی حرمتله اوپدی و ده سزی بوراده کورمک ایچون، خصوصیه بویه کورمک ایچون قالان عمری فدا ایتک لازم اوله دیدی هیچ تردد ایتمزد. بی نه درجه بختیار ایتدیکز سلطانم، دیدی.

نورجهان سلطان ساکنانه صنداله بیندی؛ قایقجیلر یلکنی آجدقلری صیره ده امیر علاءالدینه دونه رک نه اولور، سزده بینکده بی منیله قدار کوتورک. حربه کیدیشکز کوکلی فنا حالد اوزیور. هیچ اولمازسه برمدت دها یانمده بولنورسکز وینه بو صندال عراب — ۵۴

ایله، عودت ایدرسکیز . کلک آمان چابوق کلک ، دیدی . امیر علاء الدین انشراحه صنداله بینک اوزره ایکن صندال بردنبره قاره دن آیریلدی ودهشتلی بر سر عتله کوزدن نهان اولدی . علاء الدین « نورجهان ، نورجهان » ديه فریاد ایدرهك اسكلده قالدی .

امیر علاء الدین کندی سسیله اویاندی ؛ صباح اولمشدی . طلوع ایدن کونشک ضیالری جام آغاچک آراسندن تراجه بی تنویر ایدیوردی .

سدرندن فیرلابه رق آیاغه قالقدی . کندی فریادی حالا قولاغنده ایدی . او فغان اوقادار دلخراش اولمشدی که کندیسنی سر سملتمشدی . کوزلرینی اوغوشدیرارق اطرافنه باقدی و آجی بر قهقهه ایله « دیمک بررؤیا ایش ا پک اعلا » دیدی و سرایه کیردی . دوغری اوطه سنه چیقارق یازی ماصه سک اوگنه اوتوردی . نورجهانه مکتوب یازیور « نورجهان سلطان ، دیوردی ، سزی اوچ کیجه بکله دم ، کله دیکیز . حیات ایله ممام الکزده ایدی . یاشامغه حریص دکادم ؛ آنجق سزه مشتاقدم . بن شیمدی حربه شهید اولمغه کیدیورم . قسمت بویه ایش ؛ سزی نه قادار سودیکمی و قائمدن صوکره اکلار سکیز . بنم ایچون صاقین کوزیاشی دوکمه ییکیز ، کوزلریکزه ، او پرستش ایتدیکم کوزلریکزه یازیقدنر . سزی اتهام ایتیمورم . شیمدی آنجق جلوه قدرک مرارتنه کولیورم ، کولیورم... میدان حربده سزی دوشونه رک جنک ایدم جنک و فراقک بوتون آجیسنی حس ایدم رک دوکوشه جکم ، سزی بر دها کورمیه جکمی خاطرلیه رق اوروشه جقم . نورجهانم سنی سویورم دهرک شهادته شتابان اوله جقم الوداع سلطانم . »

امیر علاء الدین مکتوبی مهرلدی . صوکره صادق بنده سی رستمی چاغیرتدی . رستم اوطیه کیرنججه « بورایه باق رستم ! شاید حربده شهید اوله جق اولورسم شو مکتوبله مجموعه اشعاریمی کوتورر ، نورجهان سلطانه سن کندک تقدیم ایدرسک ؛ ایشیدیورمیسک ؟ » رستم : « پکی افدنم باشمله برابر فقط الله ایتسون ، دیدی . امیر علاء الدین : « کیت خبر ویر ، بن ایکی ساعته قادار حرکت ایدم جکم ، جفی حاضر لاسینلر ، امرنی ویردی . رستم اوطه دن چیققدن صوکره امیر علاء الدین بعض مهم ایشلریله مشغول اولمغه باشلادی . وکیللرینی ، معاندلرینی چاغیردی ، صوکه تنبیهاتی تبلیغ ایتدی و نهایت حاضر لئغه قالقدی . وقت مقرده سرای خلقی طوبیلاش کندیسنی بکلیورلردی .

آشاعی به ایندیکی زمان هپسیله سلاملاشدی : « الله ایصار لادم صاغ اولك ! » ...
 وسرايك مدخلنده صبر سزلانان سیاه صرب آتیه بیندی باغچه ده مجتمع خلق ایله ده آری آری
 وداعلاشد قدن صوکره « چوق یاشاسین قهرمان امیرمزا » نالری ایله قلیچ شاقیرتیلری ،
 آن کیشنه مه لری وداوول سسلری آره سنده امیر علاء الدین « جنه » را کبا کال طنطنه
 وداراته عسکر لرینک باشنده جهاد مقدسه شتابان اولدی .

*
*

حرب ، اسلام اردوسنک ظفر یله نهایت بولمشدی . نورجهانک پدری سراینه عودت
 ایدیوردی . سلطان ده پدرینک وروینی تسعید ایچون شنلکمر احضار یله مشغولدی . نور
 جهان باغچه ده جاریه لر یله برابر سرای دواتاق اوزره طوبلا دقلری چیچکلری بوزوک
 سبتلره دولدیریورلردی . وورجهان یاسمین دن هاله لر دیزیوردی . ریختیمک یاننده کی
 پروازه صاریلان یاسمنلرک آلتنده کوچوچک ، بوکولش وچاموردن قارارش بر کاغد
 پارچه سی کوردی . مراققه اکیلدی ویردن قالدیردی . بوایصلاق کاغد پارچه سنک ایچنه
 فوق العاده کوزل سیاه برانجی نک صاریلش اولدیفنی کوردی . کاغده برشیار یازیلی ایدی ،
 آجدی و باقدی . امیر علاء الدینک یازیسنی طائیدی : « سلطانم ، یاربندن اعتباراً اوچ کیجه
 شبراده سزه انتظار ایده جکم .

محبسکرنک بر دلیل مطلق اولق اوزره سزدن بولطنی رجا ایدرم . اگر اوچ کیجه
 طرفنده بی احیا و تشریف ایدرسه کنز حربه کیدر ، مظفر اولور و غازی دوزم ، اگر
 اوچ کیجه بکله ذکدن صوکره ده بی تلطیف ایتمزه کنز حربه کیدرم و شهید اولورم . سز سز
 حیات بر هذاب دائمیدر . صندالکزه بینرزه کنز شبرایه بک چابوق و بک قولای واصل
 اولورسکنز ... ارتق حیات و تمام الکزده در . بو یوزیکیه تنزلاً قبول بیورمکنزی
 استرحام ایدرم . نورم ، جهام ، جرأتمی عفو ایدیکنز ، سزه برستش ایدیورم .

نورجهان سلطانک باشی دوندی و سنده لدی . دوشمه مک ایچون یاسمنلی پروازه
 دایانندی . باغچه کوزلری اوکنده دوران ایدیوردی . کوزلرینی قاپادی ؛ دیمک بوقادار
 آرادینی حلاله بولامدینی کاغد پارچه سی بو ایش ... فی الحقیقه امیر علاء الدینک بر شی
 آدینفی اوزاقدن کورمش فقط زمره دوشدیکنی بولامامشدی . اوقادار آرادینی حلاله

آنحق بوکون بولوشی قدرک نه خریب بر جلوہ سی ایدی ... عجبا ، عجبا ! .. فقط ممکن دکل، یوق ممکن دکل، او مطلق غازی دونه جکدی ، اوننه قادار سودیکنی بیلیمورمی ایدی نور جهانک قلبی چاریوردی ، امیر علاءالدینک شهادتی احتمالی خاطرینه کتیردکجه قنالشوردی . حالا پروازه دایالی دوریوردی ؛ بو کاغدی ناصل اولجه بولامامشدی ؟ بحق یاسمنلرک بک صیقی اولان صارماشقنلری ایچنه دوشمشدی . صوکره روزکار اونی چیچکلری یرہ دوشوردیکی کبی دوشورمش اوله جقدی ..

یوق ، یوق اولامازدی ! امیر علاءالدین مظفرانه صاغ وسالم ، غازی اوله رق عودت ایده جکدی . نور جهان سلطان کوزلری آجدی ؛ چیچکلری بر اقدی . آهسته آهسته اوله سنه کیتدی پنجه سنک اوکنده اقشامه قادار بر جسم جامدکی ، بی حس ، بی فکر، صانکه بی روح ... اوله جه اوتوردی . اقشام اوسق پدرینی استقبال ایچین اشاغی به ایندی . سرای خنجاخنج مسافرله دولو ایدی. هر کس نورجهانی تبریک ایدیوردی. شیخ الامرا او غازی محترم کیوردی .

نورجهان سلطان اطرافنده کیله صولغون بر خنده ایله تبسم ایدیوردی . التفاتلرینه کوجلکله جواب وریوردی . رنکی اوجوق ، آرقاسنده کی بیاض لباسدن دهابیا ضدی. آره صیره بارماغنده کی سیاه انجی به باقارق عمیق تفکراته دالیور، پدرینک وردینه انتظار ایدیوردی

بردنبره خارجه بر چیغلق قوبدی : « کلور ، کلور ایشته غازیمر کلور » دیه دیشاریده کیلر حایقیریورلردی . نور جهان سلطانده اوتوردینی یردن فیرلایه رق باغچه قوشدی . اختیار امیر آتندن اینیوردی . قیزی اللرینه صاریله رق « خوش کلدیکز غازی پدرم حمد اولسون بوکونه ، دیدی . اختیار غازی سوکیلی کریمه سنی درآغوش ایده رک « مژده قیزم مژده ! غالب اولدق مظفرز ! هم اوله بر مظفریت که ابدیاً تاریخ محیفه لرینه کچه جکدر . اهل صلیب اوردولری بزمکیله عددآ فائق اولدقلری حالدہ بز اونلری پوسکوررتدک . فقط اوزون اوزادی ومفصلاً صوکره نقل ایدرم . صولک هجومده اوچ کون اوچ کیجه دورمق سزین محاربه ایتدک ! بزمکیلر آرسلانلرکی میدانه آتیلدیلر، اوچنجه کون برخیلی تلفات ویردیلر ، بک خلجانی بر آن کچیردک . حق بنده تتره دم ؛ رجسته مجبور اوله جغز دیه قورقدم . فقط خدایه شکر اک ناکهانی بر صورتده امراضدن بری برامداد آلایله

میدان حربہ داخل اولدی ، بزى قورتاردی . فقط قیزم ایجرویه کیرلم ، بزى بکلہ یئیرلر وار ، دیدی .

پیر محترم و کریمه سی سرایه کیردیلر و اوراده بولنائلرله کوروشدکدن تبریکلر و التفاتلردن صوکره جله سنه خطابا سوزینه دوام ایتدی : « بزى قورتاران او یکیت یوقی ؟ امرامزک اک قیمتلیسی ، اک بلندی ، اک قهرمانی ایدی . افتخارله سویلیه بیلیرم که امدادیه عسکريله او یله دلیرانه برصولتله میدان حربہ آتیلمايه ایدی ، بز منہزم اوله جقدق . نه جسارت ! دشمنه او یله هجوم ایتدی که بن بیلہ شاشیردم قالدیم ، مهرمده بویله قهرمانلق کورمدم ؟ اهل صلیبی قیردی ، دوکدی ، فراده مجبور ایتدی . همز حیران ، مبهوت اونى کوزمزله تعقیب ایدیوردق ! نهایت بز ظالب کلدک ، میدان بزمدی . او ینه قیلجی النده دلججه سنه حربہ دوام ایدیوردی . اهل صلیک باش قوماندانه دوشرو قوشدی . بر اوروشده قیلجی قلمنه صاپلادی . باش قوماندان اوراجقده دوشدی اولدی . فقط یاورلری یتیشدیلر ، بزم ارسلانی صاریدیلر ، بز اونا یتیشمک ایستدک فقط میسر اولمدهق . چونکه یاننه وارنجیه قادار سیاه آتی یارالئوب دوشدی . کندیسى ده باش قوماندانک یاورلری اوراجقده یتیردیلر . زوالی کنج شهید اولدی . فقط اهل اسلامی شهادتیه تخلص ایتدی . الله رحمت ایلسون نه قهرمان بر جوجقدی . »

شیخ الامرا بو صوک سوزلری سویلرکن سسی تتره دی . الهی کوزلرینه کوتوره رک یاشلرخی سیلدی . سرای خلقی متهیج دیگلیورلردی . نورجهان سلطان پدرینه دوشری بر کرسی چکدی . غازی کرسی به اوتورنجه کندیسى بر نفس قادار خفیف برسسله « اوشانلی شهید کیمدی ؟ اقدام ، دیه صوردی . پدری افتخارله جواب ویردی : « اک هنر زاجابلرمدن برینک اوغلی ایدی . امیر علی نظام الدینک مخدومی امیر علاء الدین ایدی قیزم ! او آرسلانک اسمنی هیچ بریکز اونو تماییکز اومدار افتخارمزدرد . زوالی چوجق ... فقط نورجهان سلطان شیخ الامرانک جله سنی تماماً ایشیده مدی ؟ چونکه پدرینک کرسیسی اوکنده آبانسز دوشمش ، بایلامشدی .

آنادولوده معدنی صولر

توزله معدنه صوبی — بومقاله مزه استانبوله یالوادن دها یاقین — ایکی ساعتدن دها آز — ایزمیت کورفرزی قییسنده، آنادولو شمندوفری توزله دوراغنده توزله معدن صویندن بحث ایله باشلایوروز . بوسویک امعائی و (قاراجکر) Hepatique اوصافندن دولای شقائی خواصی برفاچ عصرلق غننه مالک در . مسهل کبی خصوصی برخاصه صی دها واردر . یورد مزده کی معدنی صولر حقنده تبعاعده بولنان دوقور Zanni بو صوبی عندالتحلیل نتیجهده شهرتی تأمین ایدن احتوا ایتدیکی آز مقدارده Bigarbonate alcalin ایله قلورورو — صو دیو — مانیه زینله معدنیشمش اولدیغی کورمش در . حال حاضرده شیشه لره دیشاریه طاشمندینی کبی محلنده برکونا تأسیسات اولمدینی ده محتمل ايسده مع هذا پک یاقین زمانلرده بوسویک استعمالی استانبول خلقنه آلیشدرمق ایچون یازین هر صبح بندکدن توزله یه خصوصی بروپور تحریک ایدلدیکی اعلاناتدن آکلاشلمقده در .

مبنتی معدنه صوبی — یرلی معدن صولری آراسنده کور صوبی حسیله اک زیاده موفقیت تأمین ایدن چتلی (اینه کول) معدن صوبی در . [۱] اون ییل اول بوسو اجزا ده بو صاحب لرندن قصایان و اوغوللاری طرفندن ایشله تیلیمکده ایدی .

بوسو؛ معدنه وی معدن صوبی اولدینی قدر طبی اوصافده مالک در . حرب عمومی دن اول ییل ده ۵-۶ بیک شیشه صاتیلوردی . اولدقجه لطیف طعمیله برابر ترکیبی آشغیده در :

برلیتره صوده موجود طوزلر

۰,۰۰۰	۰,۴۸۳	بروتوقسید دوفور	سربست غازحائنده حامض قاربون
۰,۱۳۲	۴,۵۰۶	سولفات دوسود	بی قاربونات دوسود
۰,۰۶۱	۰,۱۴۲	فوسفات دوسود	بی قاربونات پوتاس
۰,۰۶۶	۰,۳۶۵	قلورور دوسودیوم	بی قاربونات دومانیزی
	۰,۳۶۷		بی قاربونات دوکالسیوم

بوندن ماعدا ایود ، سودیوم ، سانیازی چیز کیلری موجود در .

[۱] بروسه یه ۵۵ ک.م بر شوسه سی واردر . بووادیکنک لطیف بر مشجره سنده (۵۰۰ م)

پارسك مشهور كيميا كرلرندن خوجه (سارادهل) لك تحلیلهنده عین نتیجه استحصال ایدلمشدر. یالكز برآزده فحمیت حالنده لیتین وسیلیس موجود اولدینی تحققیتمشدر. شوحالده بیرلیتره بو صوده مجموعاً ۶ گرام ۱۸۷ ساتی غرام طوز واردر. حرارت حال نبعانده ۳,۵، ثقلت اضافیه ۱,۰۰۵ در. آوروپادن کان میاه معدنیه میساننده فحمیات قلوپیلی بودرجه زنکین صویه آز تصادف ایدلمکدهدر.

شایان دقتدرکه آارلرنده غایت اوزاق مسافه اولدینی حالده ترکیب اعتباریله چیتی معدن صویی کیسارنا معدن صوینه (طربزون) بکنزدر.

«چیتی معدن صوینک کایتله محتوی اولدینی ثانی قاربونیت سود مثللو سائر املاح دخی قاربونیتله متشکل اولدیغندن صوده غایت منخلدر. بو املاحه موجود لیتین وایود سود دخی التحاق ایدنجه چیتی معدن صویی هیچ بر صوده موجود اولیان خاصه شفایه تأمین ایدر.

بوندن دولاییدرکه چیتی هم طعامده هرکسک قولالانهجی مشروبات لطیفهدر، هم خسته لره مخصوص ادویه مهمه دن معدوددر. چیتی معدن صوینک املاح معدنیه ایله امتزاجی دخی برتناسب طبیعی نخلندهدر. بوندن دولای لذتی کوزلدر. حالبوکه سائر معدن صولرنده املاح معدنیه نك ثلث درجده آزلتی ویاخود هیچه معادل اولشی قیمت شفایه سنی کلیاً ازاله ایدر.

ایشته بو سایهده چیتی معدن صویی بینه اوزرینه اجرایی تأثیر ایدوب فعل تغدینک حقیقه ایفای معامله ایتسنه وسوء تغدیدن متحصل انقراض عضویه نك دفعنه یاردم ایدر. چیتی معدن صوینک دائماً طعاملرده صویرینه استعمالی مضر اولقی شویله دورسون. بالعکس فعل تغدی وهضمك مکمللاً وقوعه کلکسنه یاردم ایدرک افرازاات معدویه وعضلیه بی تربید ایدر.

زیاده فائده ویزدیکی امراض. - معدده وقره جگر التهاباتنده وقوم خسته لقلری مجرای بولی راحتسز لقلرنده ارتریتم، امراض رحیه، مثانه التهاباتی قوم بوبرک صانجیلری وشکر خسته لقلریدر. [۲]

ینه قارادکز قیسنده کیره سونده (بولانجاق) آدنده کوکورتلی بر معدن صویی وارددر.

کیسارنا معدنہ صوبی — . طربزون یاقیندہ در . بوسو دھا آزقلوی دھا آزکلیسی
وبالعکس حال طبیعی دھا چوق حامض قاربون غازی احتوا اتمک اعتباریلہ جیتی صوبینہ
فائق در . كذلك Gioslüber و Appolinaris معدن صولرینہ دھا کشف حامض
قاربونی احتوا اتمی جہتہ قدم ایدر .

آلا شہر معدنہ صوبی — . بوسو ایزمیرک ایچ طرفلرندہ در . قلوی، حامض، فازی
بیر صودر . استہلاکی بومنتقہ در . باشلیجہ بولفارستانہ دھا اخراج اولنیور .

آفیون قارا حصار معدن صوبی ویاطفال خستہ خانہ سی معدن صوبی — . آفیون قارا
حصار قصبہ سنک شمال غربیسنده (۲۲ ک . م) مسافہ در . منبع ، میلی طاتلی بیرصیرتک
أتکندہ (۱۰۹۰ م) و دمیر یولنہ یک یاقین در . حمام موقعہ دھا یاقین ۱۶۸۶ .
بومنبک آرقہ سی تذرجا یوکسلہرک چال آندہ بر داغہ منہی اولور .
منبعک طبیعی طوبوغرافیسی یک لطیف در : اطرافندہ چام، میشہ اورمانلرندن مرکب
ایاس اینی قارایورکلی اورمانلری واردر .

اسکیشہر — آفیون دمیر یولی منبہ ۳۱۰ مترہ دن کچر . منبعک بہارده ہواسی
سرین در . حریراندہ ایصنمغہ باشلار . آغستوس نہایتندہ حرارت +۲۰ -۳۰ . چیقار .
قیشک برودت ۱۰-۲۰ اینر . اکثریا اُسَن روزکار پویازدر .
برنجی منبعک صوبی مقداراً ۲۴ - ساعتہ ۶۰۰۰ لیترہ در .
صوک دفعہ قازیلہرق میدانہ چیقاریلان ایکنجی منبعلہ برابر ۵۰۰۰۰ لیترہ بہ بالغ
اولمشدر .

جوارندہ ادارہ واملا ایچون کوزہل بنالر وجودہ کتیرلمشدر .

ترکیب و تحلیل — . القالینو غازوزہ شفاف ، براق صودر . طعمی لطیف ومفرح
ومرغوب ایسہدہ ترکیبندہ بولوفان دمیرک مرورزمانلہ بالتسب شیشہنک دینہ چوکہسندن
قارا بر تورتو پیدا اتمی رواجہ باشلیجہ مانع تشکیلی ایدیور . بونوع صولرک جملہ سی
بویلہ در . چلیکک ثقلت اضافہ سی ۱،۰۰۰۳ درجہ حرارت منبضہ ۱۶ در .

بوسو حقندہ ویریلن راپور قارا حصار معدن صوبینک قروندورف فرانسنک ویشی
والس صولرینہ معادل حق ترکیبندہ کبریت املاص بولنامسندن فائق اولدینی وبلا تفر
اوزون مدت دوردینندن خارجہ سوقندہ بوزولہدن ایچیلہجکی، ہلہ قافقاسیادن کان کبرچلی

صولرله اصلا مقیس اولامیه جنی مذ کورددر. باشلیجه شفاقی باغیرصاق، قارا جکر، بورک جلد ومعدده اوزرینه در. قره حصار صاحب معدن صوینک درجه معدنی برلیتره صوده کی حقدار ونسبتلرینی مین راپورددر :

۰،۰۱۱۰	حض بکنیم حدید	۳،۳۰۷۱۱	ثانی فحمت سود
۰،۰۳۲۰۰	سیلیس	۰،۰۲۶۱۳	» » لیتیوم
انار جزیه	حامض پور	۰،۰۹۳۰۴۰	فحمت قالیسوم
»	آلومین	۰،۰۰۶۰۲	» ستره نسیوم
۲۰۲۲۴	حامض قاربون	۰،۰۹۱۸۰	» مغنریوم
۴،۶۶۵۵۹	یکون	۰،۱۲۲۵۳	قلور سود بوم
		۰،۱۳۸۶۰	» پوناسیوم

حامض پور و آلومیندن جزئی برار موجود اولوب سربست حامض قاربون [۲،۲۲۴] حقدارنده در. حامضیتک یکونی دخی [۳،۵۰۰] وتمامی قلووی و بر آزده حامضیدر . ۲۰ کانون اول سنه ۳۱۸ کیا کر علی رضا

کیرچسز، کبریتلردن هاری بولنسدن آلیسزدر. بوجهتله قاراحصار صوی میاه معدنیته نک اک رعنا جنسنددر. زیرا بونوع صولر باغیرصاقلری تهریش ایده بیلیر. حالبوکه قارا حصار صوی معدده و باغیرصاقلری تشویش ایتهد کدن باشقه اصلاحه خدمت ایده . [۳] منبعده تازه ایچیلدیکنده میوه اکلنه بکزه ر .

بالیکسردده معدده صولری — . بوراده صیجاق بر چوق منابع حاره واردر . باشلیجه لرینی تعداد ایدیورز : (۱) بیلانلار ؛ بالیکسردن ۲۰ کیلومترده یوروک اووا کوبی جوارنده در . (۶۰°) . (۲) افته لیا ؛ بالیکسردن ۱۱ ک. مده . حرارت ۴۰° . (۳) اولوجه ؛ بالیه جوارنده . حرارت (۶۰°) مانیاس جوارنده سونفورلو کوبده صوی متعدد ده کرمنلر چوریه بیله جک قدر مبدول و فیاض دیگر منبعلر بولنردن باشقه تعدادی فائده سز منابع واردر .

اله یازاری معدده صولری — . اطه یازاری معدنی صولری حقدده X. Pyboterski نامنده بریسی شرق مجموعه تجاریه سنه یازدینی برمکتوبده (۱۷ ایلول ۱۹۱۰) شویله دیورده : [۳] تلخیصی فن تداوی عمومی . دوکتور جلد - ۱ - س -

اسکی شهر۔ آخره خطی اوزرنده یالکز بومتجرد محل اها الیسنجه معلوم بی قارنات سودیک بر معدن صو منبی طانیورم . بوندن ماعدا دیگر بر معدله، دها یاقین ده، بری صیجاق ، دیگر صو ووق بر منبع طانیورم . بو صو کنجیسی قاربونات سودیک و بر آز کو کورتلی دره . بر آز (لیتین) فی حاوی اولسی محتملدر . طمی لطیف و هاضم در . ایشله تیلورسه قائده تأمین ایدر . « برده سورغون ناحیه سنده (آطه یازاری) بر معدن صوی منبی وارددر .

حسن قلعہ قابلیجہ لری — طر بزوندن اضرورم اوزون یولیلہ یازید ، ایرانه کیده نلر یوروجی بر سیاحتدن سوکرا حسن قلعہ یه کلدکلرنده بر نعمت غیر مترقبه اوله رق بورانک کوزل ، صیجاق قابلیجہ لری بولورلر . بوراده پاییلان برقاج ساعت استراحت بوتوند یورغونقلق لری بالطبع اونوتدیرر . حسن قلعہ ایلیجہ لری نیک اوزرینه ایلیخانلر طرفندن پاییلدینی ظن اولونان قابلیجہ بنالری صوک حسن قلعہ حرکت ارضنک شدتندن چاتلامش ویا ییقلمش در . اضرورمه یاقین ایلیجہ ناحیه سنده بوقیل صیجاق صولر موجوددر .

ملکتمزک دها باشقه مختلف برچوق یرلرنده (مثلاً حوضه بولو ، آیدین ، اسکی شهر ، حیانه ، آماسیه ...) صو ووق ، ایلیجہ ، قابلیجہ کی صیجاق معدن صولری وارسه ده؛ ده کیل بونلر، حتی اک مشهور و نروت جلب ایدم جک لری بیله ایشله دله مکده دره . ملکتمزده اک چوق صرف ایدیلان معدن صولرینک جنس لریله ، تجارتنه دائر شایان دقت مکمل معلومات واحصائیه مالک ايسه کده بوقدرله اکتفا ایدیورم .

م . شرف

۲۲ نفرین تانی ۳۴۰

« تاریخ حکمت ، ده صوفیون

« مابعد و صوک »

اسلامیتک حقیقی کمالی بولاندیرمق کی اعتقادی ، احکامی امرلرینک قصداً مؤلانه تلقیلری [*] بعضاً قبا بر مشبهه و صنم پرستلکله ، بعضاً ده هیچ بر وجودی اولمایان خیالکله [*] نصیرالدین طوسی ، حکومت ملاحظه طرفندن حبس ایدلشدی . اولوم تهدیدلریله اخاقه ایدیلان حکیم مشارالیه ، مذاهب باطنیه اوزرینه آیات الهیه نیک مؤلانه بر تفسیرینک یازلمسته اجبار ایدلش و آنجق بو صورته خنجرلتمقدن قور تولشدر . فقط معروف برعاله اسناد ایدیلان بو تفسیر اوزرینه معاصرلی طرفندن مشارالیه ، سوء عقیده و مذهب باطنیدن اولمقلقه اتهام ایدلشدر . ایران کتبخانه لرنده بو تفسیرک متفرق نسخہ لری کوردیکنی شهبندر زاده حلمی بک مرحوم دن ایشیتشدم .

میدان ویرمشد. صوفیه ایله طریقتلری آیرمق لازمدر. تصوف دینک حکمت، شرع لای و فلسفه سیدر. طریقت ایسه اوکا موصل برسر و سلو کدن، ادا بدن عبارتدر. بوتون صوفیون سلو کده منهج قبول ایتمشلدر. بری حقدن خلقه، دیکری خلقدن حقه در. بوتون اعظم شاذلیه و نقشیه روحدن باشلارلر. مرید، ذوق، عشق کبی مواجید روحیه ایله تصفیه کوره رک مقامات و دواثری سیر ایدر. قادریه، رفاعیه، عشاقیه کبی طرق علیه مریدی، زهدی، ریاضی دوره لر ایله اوزون زمانلرده ایریشدیرلر، بو معرفت نفسدن معرفه اللهه دوعرو برسیدر. تحریر حقیقت باندن عقلی و حکمی قانونلر، مناهیج معرفتی ایکی یه آیرمشلدر. بونک برینه اصول علمی دیکرینه اصول اشراقی دنیور. ظاهر علماء کلامیون و فلاسفه الهیون، علمی اصولی؛ متصوفلر، طریقتلر اربابی، و خنفلر اشراقی اصولی قبول ایتمشلدر. بوایکی سیستمدن برنجیلری مافوق الطبیعیات، نظریاتی منهاج وضع ایدنلدر که بوکا غرب فلسفه سی « آپریوری » نامی ویریور ایکنجی سیستم ایسه حدسی تجارب روحیه و انفسیه بی مبدأ اتخاذا ایدیور که بوکاده « آپوستریوری » دنیور بناء علیه بوتون اعتقادی منظومه لرده و مذهب لرده اولدینی کبی قانون تکامل، صوفیون ایچونده برهانی و یقانی بر تکامل دوره سی آچمشدر. ایلك متصوفلر، بوازی حقیقتلری امام علی واسطه سیله جناب نیدن احذو تلقی ایتدکلرندن بالعموم طرق صوفیون بر جهته منبع فیوضاته واصلدرلر.

مع مافیة بو کون بلکه بر طافنک منتسبلری قلامش طریقتلر و جناب پیغمیره بشقه واسطه لر ایله منتهی اولان خرقه امهانی ده اواردر که « طریقت حزاریه » کبی حضرت عمر فاروق خرقه سی حامل اولان بو طریقت منتسبلری بو کون همان یوق کیدر. ابو بکر الصدیق، سلمان فارسی، انس ابن مالک، اویس القرانی یه منسوب مسالک صوفیه واردر.

طریقتلرک احوال اجتماعیه اوژرنده او قدر قوتلی تأثیری کورولمشدر که، اسلام مالنده تعضو ایدن سیاسی، اجتماعی غروبلرک بر چوق افراد و عناصرنده اصول و فرعیاتنده تصوفی شمه لر دائما محسوسدر. طریقتلرک امرلری و الهاملریله تکون ایدن حادثه لر، اسرارلی مبهم فکرلر فردلرک یشایش طورلرینی، جمعیتک استناد ایتدیکی نوّه تکاملی، خصوصی کیوف ایله اظهار ایده جک درجه ده عظیم و مؤثر سبیلر ابداع ایتمشدر. هندده

ایراندۀ، تورکیادۀ ظهور ایدن طریقۀ، محیطی واجتماعی، عرقی وتاریخی حادثہ لہر التصاقیہ مختلف صفحہ لہر عرض ایدر لہر. بونلردہ پوت یرستک دورینک اعتقادی قورقورلی غنوی اعتیادلر، اسرارلی ایہاملرہ طاینمش برچوق اختلافلی یولر کوریلور. بونک ایچوندرکۀ نصوصی، ظاہر شرایبی مدافعہ ایدن عالمر ایلہ طریقہ جیلرک آره سندنہ تاریخی نزاعلر وعلمی خلاف لہرک شدتلی دوام ایتشدہر. اشتراک، حلول، تناسخ، تسجدکی وھمی وطیبی شکللردہ قدسینشمش آینلر، روحانی واقعہ لہرک اوکنده معناسز اوخیالی تفسیرلرلہ وجدانی قویو برضالانہ دوشورمک کبی خرافہ پرورلکر کورولمشدر. منطق وحکمتک محکوم ایتدیکی سقامتلر اوقدر ایلرلہ مشکہ حقیقی وصاف برطریقک « تسلیمیت کبی » اصلی ارکانی صیرہ سنہ کچمشدر. عقلی وفنی اصوللرک قیمت ویرمدیکی بوقسم فکرلر، اساطیری نقللرلہ سوسلنہرک الک سالم نتائج عقلیہ معارضہ ایدہرک قدر قوت آلمشدر. بناء علیہ بونلری بسلہ بن محیطلر، بونلرہ سالک اولان زمرہ لہر، یا ساکن، منزوی برثالوثیتدہ یاخود عصبی بحرانی، ہیجانی آنلردہ یاشامشلردر. مولودات اجتماعیدہ فوضانی فردلر، ہند، ایران، تورکستان ایچرولرنده کوریلان مجذوبلر، دہ لیلر وابداللر کبی سمیہ وی زمرہ لہرک تکنونہ ہب بوقاعتلر باعث اولمشدر.

فقط اکثر محللردہ دہ طریقہ لہر متکامل برمدیت وجمعیتک تأسس واتشکنہ خادم بونک عوامانی احضارہ واسطہ اولمشلردہ آفرقادہ بو، خصوصی وشدید براہیت عرض ایدر. او قیزغین چوللرک ایچندہ دینی، اجتماعی، سیاسی وظیفہ لری طریقہ لری واونلرک مرجعی اولان زاوہلر کورمشدر. طریقہ لہر بر نوع معنوی رابطہ لہرلہ فردلری عین غایہ وعین فکرہ سوق ایدرلر. حیاتک ہر درلو تجلیاتندہ معین برذہنیتلہ مجہز اولان بوتون جمعیت افرادی ہیچ شہسز آہنک، وحدت وتمدنک فضلی کمالنی دہا قدرتلی نظامراتیلہ اک صمیمی حسلرلہ وروحک تجلیات عالیہ سیلہ برابر یاشاتیرلر.

صوفیونک ادبیاتہ نفوذلری — تصوفک، اسلامی قوملرک شعر وادبیاتندہ یاپیدینی مهم تاثیرلر آروجہ شایان تدقیقدر. وجدانک اشواق، روحک تہیج لری فضای عرفاندہ شمس لہر منظومہ لہر کرہ لریوکسلن بوالہی جذبہ لہر، ہیچ شہسز برلسان مؤدایہ محتاجدی. بشرک حسبی وروحانی حیاتنک کیزلی قیوریملرینی صمیم فوادندن جوشان درونی دویغولرلہ ترنم ایدہرک بر آہنک، مسلسل، برافادہ ضرورت واردی. ایشته بوباطندن قاباران

حسره، تصوفك رمزلی، سری فكرلرینه معكس اولارق شعر و ادبیات حالنده تجلی ایتدی. فلسفه نك، عشقك، الهامك یوكسك مفهوملری صوفیلری شاعر، قلبلری فیاض برحاله قویدی بوسنوخاتدرکه باشند باشه ادبیات صوفیانه یی تکمیل ایتدیردی. ابن فارض. [۵۷۶-۶۳۲] بویوك، عشقك بلیغ و سیال نغمه سازلری، انی الحیر کی خراسانك رقیق صوفیلری ظهور ایتدی. بونلر علوی انقاسك درینلک لرندن دو کولوب کلان رنگین، جاذب رباعیلرله شعر صوفیانه نك تملی قوردیلر. آلتنجی عصرده محمود شبستری، حکیم سنائی، فریدالدین عطار، مولانا کی تصوفك و لیلردوری آچیلمشدر. مشرب صوفیانه نك حساس و اینجه تجلیلرینی؛ روحارینك الهی نغمه لریله ایكله تن بومرشد کاملر، آرتق شعرک، ادبیاتك حدس عرفانیله فضای ولایتده یوزن برکونشی اولدیلر. صوفیانه بر سیستم ایله غیبی مکشفه لردن وارد منظومه لرك، غزل لرك، رباعیلرک داهیانه سحرلری قارشوسنده غیر متحسس بر روح، بر قلب تصور ایدیله من.

عشقك، وجدك، ذوقك سریدیکی الهاملر ایله اشراق ایدن بو ترانه لر، حقیقت محمدیه نك اسرار و حیلله و لیلرک روحلرنده تلح ایدن عالی نشئه لرینی، شعله دار نورلرینی خلق ایتمشدر. فقط مع الاسف رمزی، تشبیهی، مجاز و استعاروی اسلوب طرزلری، معانی عالیه نك افهام سیاقده توللانیلان بو سرود وجدانیه نك سوء استعمال ایدلدیکینی کوریورز. اک آشکار ورندی فکرلره بیله بر رنگ صوفیانه ویریله جک قدر افراط پرورلکله دوشولمشدر.

خیام، حافظ کی زهدك، صومعه شریعتك خلافکیر شاعرلری، عین وادیده محاکمه ایدلمش:

شکفته شد کل حرا و کشت بلبل مست
صلای سرخوش ای صوفیان باده پرست
حافظ

می توش که عمر جاودانی این است
خود خا صیت دور جوانی این است
هنکام کل و مل است و باران سرمست
خوش باش دمی که زندگانی این است
خیام

کی اک رند، خاری شعرلرده اصطلاحات صوفیانه اوزرینه تفسیرلر تأویللر

پازلشدر . بشینجی آلتنجی عصرلرده ادبیات ، عرب ، عجم ، تورک دیارنده تصوفک
 رمزی ، حسن مطلق اشراقی جذبه سیله غرامیادن کیتدکجه اوزاقلاشیوردی . بالخاصه
 ایرانده خیام ودیکر بر ایکی شاهس استنا ایدلدیکی تقدیرده ادبیات لسانی تصوفدن عبارتدی .
 ابن فارضک ، عبدالقادر جیلانینک قصیده لری رابعه عدویه نک منثور مناجاتلری ، تورکستان
 صوفیلرینک حکمیاتی هله خواجه احمدیسونک موجز بیانلری اسلام عالمی دولدیرمشدی .
 شرق اولکلرینده دوبولان بو الهی تهلیللر ، روحی خطابه لر ، وجدانی صیحه لر وجود
 مطلقک جاذبه سنه طوتیلان قبلرک ایکتیلری فلسفه حیاتی ، کائناتک ظهور حکمتی ،
 معالیات ایله اشتغال ایدن انسانلره اندیشه حقیقته چیرپننن وجدانلره شرح وایضاح
 ایدیوردی .

بشرک ریائی ، منفور کورینشلرینه الک کور سسلریله اعتراض ایدن بو کاملر ، حیاتی
 پک ساده ، الیشی ، دبدبه ، احتشام کی اماروی میللری شدتله ردایدیورلردی . درگاهلرده
 مشترک بر عمر سوریلوزدی . وارلق طامندن تامله صویونمق ، فانی ذوقلرک روحلردن
 طرد ایدلسی ، تسلیمیت وارداتک اساس شرطندن ایدی . بونک ایچون عالم دنیلان شو
 منظومه اشیا واذهاتک بوتون صورتلری ، اضافی مشکلاتی ایماندن خذف ایدمک اونلرک
 برر سراب و خیالندن عبارت اولدیغنه ایقان لازمدر . بر قلبده امل وارسه او یوللرده
 سرسری قالیر . سالکک هرشی ظهوراته ، جلوه حقه باغلیدر . انسانده حقیقت دنیلان
 سر مبهمک حقه وصلت و مکاشفه ایله اجتهاد و نفسانی حسلرک ، مادی تمایللرک بلیرمسنه
 امکان بر اقلماز . اهل طریقک افعال وحرکاتنده فقر نخبه در . ثروت و اقتداره دنیوی
 ارزولره استلا قلبک الک خسیس مرضلرندندر . شیخ و درویش حیاتک قناعتکار برر
 یولجیسیدر . کبر ، اخلاقک بویوک بر سیئه سی ، روحک الیم بر آفتیدر . چونکه بوتون
 طریقتلر محویتی تعلیم ایدرلر . جمله سی اخواندر . طرق علیه نک هپسندنه ملکیت شخصیه
 پک مقبول دکلددر . بو مشاغل مشترک سعلرله اداره اولنور . اهل طریقک بعضیلرینده
 بو اشتراکی فکرلر خلوه اوغرادلمش فردک یالکز مالی ملکیت دکل حق روحی بیله
 حق تملکدن محروم ایدیلرک بو نوع حلولیه و تناسخ عقیده لری پیدا اولمشدر . غزالیدن
 صکره تصوفک علمی بر شکله انکشافنه الک زیاده شهاب الدین سهروردی ، نجم الدین کبرا
 ابوطالب مکی ، محی الدین عربی کی مستنا سیمالر طرفندن چالشمش اولدیغی کوریورز .

«الشیخ عصر هجرى ، تصوفى فلسفه دینیه نك دوره كایلدر . بوعصرده شهاب الدین مقتول
«التلویحات، الواح لعمادیه، هیاكل النور، حکمة الاشراق وبالخاصه مطارحات، عنوانی اثر لرینی
یازمش اولدینی کی محی الدین عربی «فتوحات مکیه ، فصوص الحکم» کی مؤبد اثر لرینی
تألیف ایتمشدر. دردنجی عصرده ابوطالب مکی ایسه قوت القلوبی تدوین ایتمشدرکه مولانا
جامی اسرار طریقه دائر اونک کی بر اثر یازلامشدر دیور . شهاب الدین مقتول تصوفه
تمامیله اشراقی برسیا ویرمشدر. اخیراًعمومی برجریان آلان مسلک صوفیه نك اریشدیردیکی
ذوات عالییه دائر عبدالوهاب شعرانی ، شیخ الهرات خواجه عبدالله الانصاری ، مولانا
جامی، دها دیگر اعظم طرفلرندن طبقات صوفیه یه دائر خلدات وجوده کتیرلمشدر . بالخاصه
بزده یونس امره ، حاجی بکتاش ولی ، عاشق پاشا ، شیخ الهی سیاوی ، امیربخاری ،
روح البیان صاحبی اسماعیل حق ، بدرالدین سیاوی ، نیازی مصری کی متصوفینک صوک
سیااری حرث ، علم تفکر و حیات ذهنیمزده پک مهم تأثیرلر بر ایشلدردر .

معلومدرکه اسلام دینی بشرک واصل اولسی محتمل اولان اک صوک تکامل حدینی
آفاده وتنصیص ایتمشدر. کرک روحیات تجربه لری و کرک عقلی تبعلر ایله اختباره نك فلسفی
منهجرلری معنا وماده ده مکمون اک مهم وسرانی حقیقتلری یوکسک قانونیله اسلام سینئه
احتواسنه المش انسانیتک مشترک صرفانی ، حیاته و اوکا اضافه ایدیلان منثورات نشأتک
حل وادراکنی شرح وایضاح ایتمشدر . اعظم نامتناهیدن اصغر نامتناهییه قدر موجود
یاد وتعبیر ایدیلان هرشیتک تفسیری ، حکمتی خلقی ، صورتی ذکاتک قارشوسنده هیاكل
مجهوله حالنده بیغیلان بوتون سرائر ، اسلامیتک قدرت وکمالیله انحلال ایدردر. عقلی وتجربه وی
حکملر اونک نورلری اره سنده جوزولور، توضیح ایدردر. وجدان بشر درین وزیه برایشانه
مظهر اولور . اسلامک حکمتی ، فلسفه سی ، عالی نصوصی بو حقیقتلری مدنیت طامنگ
شویکرمنجی عصر دنیلان ضلالت وفجور دورینک علماسنه حکماسنه دریالر کی. چالقامان
ایمانسز استنادسز انسانلرک قرانلق وجدانلرینه هایقیریور .

۱۱ تقریر اول ۳۴۰ بالچی زاده

ظاهر مریم

هاسمه : تاریخک تثبیت ابتدکی وقایع مهمه دن اولقی اوزره عنانی حکومتک تشکی آئنده تصوفی ،
زهدی تلقینلرک بوتون اوزمانلرده حاضر قدرت اولدینی کوریوروز. اطنلی زاهد مشتهر شیخ «اده بالی»
نامنده کی ذات اوزمانلرده اسکیشهر جوارنده ایت بورونی کوبنده اوطوریوردی بالاخره عثمان

غازينك قاين پدري اولان مشار اليه مخلص پاشا، طاشق پاشا شيخ علوان، شيخ حسني كي مبارزو متصوفلر عثماني حكومتك تاسيس زمانلرنده وزير ومستشار اولمشلردور. اورخان غازينك جلوسني متعاقب يكي بوشكل آلان بوكنج حكومتك علاءالدين پاشاكي عقل وحكمت ايله مشهور بر وزيري، كنجك تربيه سني شيخ اده بالي نرزنده اكمل ايدهرك زمانتي ديني، تصوفي اثرلك تبعلريله كچيرمشدي. مشاراليه دولتك عسكري، ملكي، مدني تشكياتي، يكي حكومت بنيه سنك عناصرني بوقوتلي منبعدن المشدور. روايت كوره اورخان غازي يكي چري ني تشكيل ايلدكن صوكره بونلردن برقاچي برآرايه آلوب اوزمانلرده «اماسيه طرفلرنده زهد وتقوا ايله مشهور «حاجي بكتاشي ولي» نك «صولوچه اوپوكي» محله كي اقامتگاهنه كيدهرك بوتون عسكرك حقنده خيردعالرني التماس ايله مش شيخ حضرلرنده نك بريني بونلرك باشنه قويهرق، بونلرك اسسي يكي چري اولسون. جناب حق يوزلرني اق، بازولوي قوتلي، قلنجلرني كسكين. اوقلري مهلك، كنديلرني دائما غالب بوپورسون. ديه دما ايتمشدر. يكي چريلر عريز مشاراليه حامى عد ايتمشلر وبوسيله «بكتاشيان» نامني الدقلى كي افالرينه دخي اغاي بكتاشيان ديمشلردور. تاريخك نقل ايتديكي وقايعدن بريده قونيه ده سلچوقيلرك انقراضندن صكره حكومت قوران «قره مان اوغلاري» ده شيخلكدن توره مشدر. ارمنيدن دوغه «لوزصوفي» نامنده برشيخك اوغلي اولان قره مانك پدري آماسيه ده كي «بابا الياس» ك مرديدور. بابا الياسك قتلندن صكره قونيه به كلرك اوراده مرديلرني جوغالتمش وحتي سلچوقيلردن «علاءالدين قاي» نور صوفينك اك ايلرو كلان مرديلري ميانه كيرمشدر. بوممنوي علاقه نك تاسيس ايتديكي رابطه نهايت شيخك اوغلي قره مان سلطان داماد پامقلغه وسيله اولمشدر. بوسورتله اوغلك استقبالي تامين ايدن نور صوفي «سلفك» جوازينه چكيله رك روم ايمپراطورلري النده بولنان اسكلرني - محافظني حيله ايله مغلوب ايدهرك - قلعه ني ضبط ايتمشدي بونك اوزرينه سلطان علاءالدين بوراك محافظني شيخ اوغلي قره مانه توديع ايله مش برآز صكره دخي ارمنيا كي الده ايدهرك زلارنده ني حكومت مقرى اتخاذ وحكومتنه قرمان حكومتى ديديرتمشدر، دولت سلچوقيه نك انقراضى، كيزلiden كيزلي به قول آتآن برچوق حزيلرك بر عنوان وماهيتله ميدانه آتيلماسنى انتاج ايتمش وبوسورتله برطاقم متفرق حكومتلر تشكيل ايتمشدي. اخيلرده بوقسمدن درويش طائفه سيدر. نتيك بونلر انقره وسواس طرفلرنده بعض كوچوك حكومتلر تاسيس ايتمشلر.

شيخ بدرالدين سياوى ده عثماني تاريخنده بالخاصه چلي سلطان محمدك دور سلطنتنده شايدن دقت حادثلر ابداع ايدن مشهور متصوفلردندر. بدرالدين اون بش يكرى بيك خلقك ايمقداسي اولهرق اك مهم اجتماعي، ديني جريانلره واسطه اولمش شخصيتلردندر. زمانزده قومويستلك دنياي مسلك اجتماعي نشر ايدهرك دده سلطان، طورلاق كالكي طريقتك مهم داعيلرني اطرافنه كوندرمش كندى لهنه واسع برحركت وجوده كتيرمشدي. اناطوليده نعر ايديان بو طريقك اساسي، بنم اوم سنك اوكدر. اومدن اوك كي استفاده ايدرسك، دستوريدر. خريستيان اسلام ديكر برچوق مذهبهره سالك انسانلردن مرديلري بولنان شيخ بدرالدين «خروج عن السلطان» له اتهام ايديلرك علامه رازي تميزلرندن حيدر هراينك فتواسيله سروزده اعدام ايدلمشدر. اخيلرك اساس فكرلريله قرابت كوسترم بونظريه رك منشالري بك قديم زمانلره طائدر. ايرانده اجراي سلطنت ايدن

صفوی خاندانك ابتدای ظهورنده عین اسباب تاریخیه کورولشدی . شیخ « صفی الدین اردبیلی » کبی علمی و کرامتله مشهور بر ذاتك ، نفوذ معنویسی التندہ تعضو ایدن سلطنت قوقورلی، هنوز منزوی بر شیخك « تمورلنك » کبی شدید پادشاهله الی اوپدیردیکی صیرلرده بلیرمکه باشلامشدی . تمورلنك اردبیل شهرنده کی شیخك تنکبه سنه کلهرك خیر دعاسی ایسته مش و شیخ حضرتلری ده رقت و انسانی شدن عمارلرده طومش اولدیفی اسیرلرك آزاد ایدلسنی شرط قوشمشدی . بوصورته ازاد اولان اسیرلر شیخ حضرتلرنی بیر طانیوب مشارالیهك سریدلری اولشلردر . طورونی « شیخ جنید » دخی بویوك باباسی کبی پك چوق سریده مالکدی « قره قیونلی » دولتک اوچنچی حکمداری « میرزا جهان شاه » جنیدك کثرت سریدانندن اندیشه ایدرهك - مولانا جلال الدین رومینک پدری سلطان العلی نکه ده بلقندن هجرتنه عین اسباب بعض علماك محاسده سیله حکمدارک شههسی دهوت ایدلمشدی - مومی الیهی اذربایجانندن چیقارمش اوده « آق قیونلی » حکومتنه التجا ایدرهك حتی اوزون حسنك قیز قز قزداشی المشدی . شیخ جنیدك اوغلی شیخ حیدر دخی ینه اوزون حسنك یعنی دایسنك قیزی « عالمشاه » خاتونی المش بوازدواجندن « شاه اسماعیل » [۸۹۲] ده تولد ایلمشدر . شاه اسماعیل (۹۰۵) ده باندکی سریدلره شیروان اوزرینه یوریوب پدرینی قتل ایتمش اولان فرخ یساری طوتوب اولدورمشدر و شیراوانی ضبط ایلمشدر . بلاخره بوتون اذربایجاننی الهرق تبریزی کندیته پای تخت اتخاذا ایتمشدر . عراق عجم ، فارسی ، کرمان ، دیاربکر ، بغداد ، خراسان کبی بویوك شهرلردن مرکب براولکه ، کندی نامه نسبتله دولت صفویه یی تأسیس و شیعیلی ایرانده رسماً اعلان ایتمشدر . عثمانی تاریخی افریقا حکومتلرنده ده شیخلکدن شاهلغه ارتقا ایدن برچوق انقلابی رجال وارددر .

اندلس ده برمدت حکومت سورمن مرابطینك اولکیسیده « لشونه » ملوکیله « موحدینی » ک بانیسی « محمد بن تومرونك » ارمسندده باشلایان حرب واختلالرده مشیخت عباسی سلطنت هماسنه تبدیل سوداسیله عصیان ایدن « شیخ ابن قیس » ده حکومت قورانلردندر . فاطمیه دولتک اسامی ایسه حمصك سلامه قصبه سنده اقامت ایدن جعفر صادق اولادندن اسماعلیه فرقه سنك رئیس « محمد الحبيب » ک افریقایه داعی اولهرق کوندردیکی « ابوعبدالله شیمی » کبی شیطانلره اغفال ایدن بر متشیخله اثر غیرتیه احضار ایدلمشدر : شمالی آفریقاده نبی اغلب حکمدارلردن ابراهیم بن محمد قارشو عصیان ایدن شیخ ابوعبدالله سریدلردن مرکب آوردوسیله پای تخت اولان « رقاده » یی باصش و حکمداری فراده مجبور ایتمشدر . « محمد الحبيب » ک وقایله امام اولان اوغلی « عبدالله المهدی » یی افریقایه دهوت ایدرهك مهدی موعودك کلهجکینی خلقه اعلان ایتدیرمش بوصیراده افریقایه واران عبدالله المهدی رقاده یی رلشهرک از زمانده شمالی افریقای استیلا ، شیخ ایله مهدی ارمسندده باشلایان رقابت سلطنت نتیجه می برکیجه شیخ ابوعبدالله مهدی یی بوغدوره رق فاطمیه حکومتک تمیل طاشنی آتمغه موفق اولمشدر . (ابن خلدون) ط. ح

سیماونه قاضیسی اوغلی شیخ بدرالدین

شیخ ، وجود صرفک (احدیت) دن (واحدیت) ، یعنی لاتمیندن تعینه تنزلی شو یولده بیان ایدور .

« بیلکه : حقه ظهوره بر میل ذاتی واردر . چونکه حقک تمحقق آنجا ق جزئیاتمه تمیننه ممکن اولور . [کنت کنزاً مخفیاً فاجبت ان اعرف فخلقت الخلق لاصرف - بن بر کنز مخفی ایدم بیلنمکی ایستدم . و بیلنیم دیه خلقی وارادم] حدیث قدسیسنده کی (بیلنمی ایستمک) بومیل واقضای ذاتیدن هارتردر . (بیلنیم دیه خلقی وارادم) دیمک (خلقی وارادم) ، فاکه تمحقق وتمین و ظهور ایدیم (دیمکدر . [۱] »

اشیای مختلفه موجودیتنه رغماً بونلرک جملسنگ حق اولدینی بوجه آتی سویلور :
« ا لم ، لذت و عقوبت ، مرحمت و بونلرک امثالی یکدیگرینه منافی و مباین اولان هر نه وارسه بونلر کلک حق اولسنه مانع دکلدرد . چونکه حق کلدن مزهدر . مباینیت ظاهره به تنزلاتک مقتضیاتدن اولغه نسیدر . کوریلمز می که : انسان ای بیلاک آخر لرنده کی مایعلر کندیلرینه ملایم اولدینی حالده یکدیگرلرینه نظراً سم اولور . حقیقت حیوانیه ایسه ایکسیننده مزهدر [۲] »

(شیخ بدرالدین) ک بو افاده لرندن آکلاشیلان شودر که :

وجود ؛ یا کتز حقک وجودندن عبارت اولوب غیریت بحسب المراتب نسبی و اعتباریدر . یعنی وجود ده ذاتاً وحدت واردر . بونی کندیسنگ شو افاده سیله ده اکلا یورز :

« ذات حق ؛ کل کندیسند و کندیسکی کلد اولدینی حالده کلدن مزهدر . و کافه اطوارنده واجب اولوب وجوب کندیسندن مفارقت ایتمز . امکان بحسب الصوره بر خیالندن عبارتدر . حدوث و امکان صورتلر اوزرنده توالی و تعاقب ایدر . ذات حق ایسه بو [۱] واعلم ان فی الخلق میلاً ذاتیاً الی الظهور اذ لا یمكن تحققه الا بتیمنه فی الجزئیات و الحبة عبارة عن هذا الميل والافتضاء الذاتی والیه الاشارة بقوله تعالى کنت کنزاً مخفیاً فاجبت ان اعرف فخلقت الخلق لاصرف ای خلقتنه لاتمحقق واتمین و اظهر . (واردات)

[۲] ان العقوبة والرحمة والالم واللذة وامثالها لا یقده فی کون الكل حقاً فانه مبزه عن الكل لانها من مقتضیات تنزلاته وهی لسیة الا یری انما فی فم کل واحد من الانسان والافعی ملایمه وسم للآخر وحقیقه الحيوان . مشترک فیها منزه عنهما (واردات)

صورتلرده اولسیله برابر بولردن مزهدر . و بحسب الحقیقه ممکنک وجودی حقدر .
صورتہ نظراً ایسه محدث و خلقدر [۱] »

عین فکری بوجه آتی تکرار ایدر :

« وجود مطلق الله اولوب فعل و تأثیر اعتباریه اله خالق و تأثر و انفعال اعتباریه عبد
خلوقدر . [۲] »

تفاوتک یالکز ظهور اعتباریه بولندیغی ده تکرار ایدیور :

« کلدن منز اولدینی حاده کله سریان ایش و کل ایله انصیاغ ایشدر . عین زمانده ده
کلدن مزهدر . شرف و خست و ظلمت و کدورت مظاهرده ظاهر اولوب مظاهره نسبتله
متفاوت اولور . آکا نسبة هپسی بردر . و حقیقتده آتک غیری یوقدر . واحد اودر .
ایسترسه بیک صورتله ظهور ایلسون [۳] »

شوعبارده ایله ده افکار سابقه سی آتام ایدر :

« وجود مطلق ؛ کندیسندن بالعموم افعالک ظهوری و جمیع کمالات ایله اتصافی اعتباریه
الله تسمیه اولتور . افعال و صفات و شئون و کمالات ده یالکز مظاهر واسطه سیله ظاهر اولور .
بنابرین جمیع کمالات جمیع مظاهر ایله تمام اولور . و کندیسندن ؛ ظاهر اولدینی هر مظهرده
مظاهرک اختلافی حسیله اشیای مختلفه صادر اولور . و آنرده کی ظاهرده دکل یالکز
مظاهرده کثرت واقع اولور . واحد سبحانه و تعالی جمیع مظاهرده تجلی ایدر و مظاهرک
هر بری صورتی اعتباریه دیکرینه محالقدر فقط باعتبار الحقیقه بری برلرینک عیندر لر .
صورت اعتباریه مظاهرک هر بردن اشیای مخصوصه ظاهر اولور که بو اشیای مخصوصه
باعتبار الحقیقه بردر . [۱] »

[۱] ذات الحق منز عن الكل والكل فيه وهو في الكل و واجب لا يفارقه الوجوب في كل اطواره
والامكان خيال بحسب الصورة والحدوث والقدم يتماقبان على الصور وهو منز عنها مع انه فيها فوجود
الممكن محدث وخلق باعتبار الصورة

[۲] والوجود المطلق هو الله الآله الحقائق باعتبار الفعل والتأثير والعبد المخلوق باعتبار التأثير
والانفعال

[۳] سار في الكل وانصبغ في الكل وهو منز من الكل والحسة والشرف والظلمة والكدر
يظهر بالمظاهر ويتفاوت بالنسبة اليها والكل سواء بالنسبة اليه وليس في الحقيقة غيره وهو الواحد ونو
ظهر بالف صورة . (واردات)

[۱] الوجود المطلق باعتبار ظهور جميع الافعال عنه واتصافه بجميع الكمالات يسمى بالله ولا يظهر

شیخ مظاهرك كثرتی وحدته مانع اولدیغنی وباعتبارالحقیقه اشیاى مختلفهك برلكنی وهرشیتك برشی وهرشیتك هرشی اولدیغنی بروجه آتی برمثال ایله ایضاح ایدر :

« كل كده در . یعنی موجوداتك جمله سی هرشیده ؛ بلکه هر ذره ده در . کور یلزمی که : آغاجك تمامی چکرد کده در . آغاجك هر جزئنده تماميله چکردك تحقّق ایدر . چونکه نما ؛ چکردكك تماميله آغاجك هر جزئنده تحقّق ایتسیله وقوع بولور . آغاجك هر جزئنده چکردك واردر . و (بالمقابله) چکردكك هر جزئنده آغاج واردر . بوندنطولاییدر که آغاجك جزئلرنده ظاهر اولور . بونك کې عوالمك جمله سوده اصلنده متحقّق اولوب بو اصلده کلیتيله عوالمك هر برنده متحقّقدر . بناء علیه عوالمك کلی کده ؛ بلکه هر ذره ده متحقّقدر . [۲] »

بوسیاق نظره کوره خلول واتحاده محل یوقدر . چونکه : عرض وایضاح اولندیغنی وجه اوزره (شیخ بدرالدین) « کوره » حقیقت وجود بر اولوب یکدیگریته مغایر افراد حقیقه یوقدر . اشیا ده کی مبیانت ظاهریه نسیدر . امکان بحسب الصوره بر خیالدن عبارتدر . وجود ؛ یالکمز ذات حقك وجود واجبی اولوب (حرکت حییه) ایله مقام احدیتدن تدلی وتنزل ایدر ك متعدد مظاهره ظهور ایتمش واسماء وصفاتیله تجلی ایتشددر . وبوندن طولایی کثرت واقع اولشددر . »

۱۳

(شیخ بدرالدین) ده قدم عالم

ذات بارینك مخلوقاتندن (بائن - آیری) اولدیغنی قبول ایتمین (شیخ بدرالدین)

الافعال والصفات والشئون والكمالات الا بواسطة المظاهر فجميع المظاهر يتم جميع الكمالات ويصدر عنه في كل مظهر يظهر اشياء مختلفة بحسب اختلاف المظاهر ويقع الكثرة فيها لافي المظاهر فيها الواحد سبعانه وتعالى يقبل في جميع المظاهر وكل واحد من المظاهر باعتبار صورته يخالف الآخر وهو عينه باعتبار الحقيقة فيظهر من كل واحد من المظاهر اشياء مخصوصة باعتبار الصور وكل الاشياء واحد باعتبار الحقيقة (واردات)

[۲] الشكل في الشكل اى كل الموجودات في كل شيء بل في كل ذرة الا يرى ان الحبة فيها كل الشجر بکلیته تحقّق في كل جزء من الشجر اذ النوبکلیته تحقّق في كل جزء من الشجر في كل جزء من اجزاء الشجر حب فيه كل الشجر ولذا يظهر فيها وكذلك كل العوالم متحقّق في اصله وذلک الاصل متحقّق بکلیته في كله واحد من العوالم فشكل العوالم متحقّق في الشكل بل في كل ذرة (واردات)

یوقاری ده ذکر ایتمش اولدیفمز (تبحلی و صدور) نظریه سیله ذاتاً قدم طلی اعتراف ایتمش دیمک ایدی .

کندیسی بوباده هیچ کیزلیمکه لزوم حس ایتمه رک « مالک مطلق اولان جنس ونوع شخصلریله قدیم بولندیفی وحدوثنک حدوت زمانی ایله دکل حدوت ذاتی ایله اولدیغنی » سولیمورکه بوتلقی به کوره عالم یوقدن وار اولمش دکلدر . یالکیز ؛ وجودده استنادی ذاتنه اولیوب ذاتنک غیرینه در که بو ذاتنک غیرینه اولان استنادی ایستر برزمان معینه منحصر اولسون ، ایسترسه بتون زمانلرده مستمر بولنسون

دیمک که : (شیخ بدرالدین) « کوره عالم هر هانکی شکلده بولنورسه بولنسون حقک قدیمیه قدیم اولوب حادث بالزمان دکلدر . یالکیز وجودنی حقه مدیون اولدیغنده حادث بالذاتدر .

۱۴

(شیخ برالدینه) « کوره اراده

« حقه ظاهره میل ذاتی ، اولدیغنی قبول ایتمک و « مالک مطلق اولان جنس ونوع و شخصلریله قدیم اولدیغنی » سولمک ؛ ذات بارینک تلقی اسلام موجبجه (فاعل مختار) اولدیغنی یعنی دیله دیکی وقت عالمی احداث ایتدیگنی وینه دیله به جکی زمان عالمی اهدام ایده جگنی قبول ایتمک اولیوب بالعکس - کونشدن ضیافت صدوری کبی - احداث طلی ذات بارینک بالذات موجب بولندیغنی قبول ایتمک دیمکدر .

بز تمامیه فلاسفه مک تلقیسی کبی بو ، ذات بارینک (فاعل مختار) اولیوب (موجب بالذات) اولسی نتیجه سنه و نتیجه نتیجه اولمق اوزرده اراده سنک مشروط اولسنه (شیخ بدرالدین) ده دخی عرض و ایضاح اولندیغنی وجه اوزره قدم طلمه قائل اولسیله ذاتاً و اصل اولمش ایدک . بونکله برابر بروجه آتی بونیجه بی مؤولاً کندی لسانندن ایشیدییورز :

« حقک اراده و مشیت و اختیاری طلمک استعدادی حسیله واقع اولور . و (یفعل الله مایشاء - الله تعالی دیله دیگنی یاپار - سورة ابراهیم) وان الله یحکم ما یرید - الله تعالی ایسته دیگنی حکم ایدر - سورة مائدة) آیت کریمه لرینک مغفاری کفر و اسلام و ظلم و عدل و حجر و شجر و سائر کبی تصور و تخیل اولنان هر هانکی اضدادی برشیده اراده ایتمک و ایسته مک صلاحیتی کندیسنده واردر دیمک دکلدر . بلکه بو آیتلرک مغفاتی الله تعالی

اوشیڭك استعدادنده اولانی اراده ایدر وایستردیمکدر. اوشیڭك استعدادنده اولیانی ایستمه الله تعالی نك صلاحیتی یوقدر. مشیت استعداده تابعدر. وکائناتک تمامی بحسب الاستعداد صادردر. مشیت اشیا به آنجق بوصولته تعلق ایدر. بونک خلافتده برصورتله تعلق صحیح اوله ماز. اودت؛ آنجق دیله دیکفی یاپار و آنجق استعدادده اولانی دیلر. دیلرده دیله دیکفی یاپار ناصل یاماز که استعدادده ظاهر اولانده کندیدر.

۱۵

(شیخ بدرالدین) ه کوره آخرت

ذات باری بی (موجب بالذات) اوله رق قبول ایتمک؛ عالمک یوق اولدینی برزمانی قبوله ایتمک دیمک اولدینی کبی عین زمانده عالمک یوق اوله جفی برزمانی دخی عدم قبولی موجبدر. «مطلق اولان نوع و جنس و شخصلریله قدیم» و ازلی اولان عالمک عین صورته ابدی اوله جفی طبعیدر.

ازل؛ مبدأ نقطه سنک عدمی دیمک ایسه ابد، ده منتهای نقطه سنک عدمی دیمکدر. برنده نقطه عدمی قبول ایدن برفکرک دیکرنده نقطه عدمی عدم قبولنه منطلقاً بر سبب یوقدر. بزه ینه (شیخ بدرالدین) ک قدم عالمی قبولدن آخرت و قیامت و اشراط ساعتی تلقی عمومی به کوره قبول ایتمکده اولدینی اگلا مقده کوچک حکم دیکمز حلاله بونلری ده ینه کندیسندن دیکله یورزه: «کون و فساد ازلیدر و ابیدر. دنیا و آخرت اعتباریدر. ظاهر دنیای فانیه و باطن عقبای باقیه دز. و بونلرک ایکیسی ده ازلا و ابداً موجوددر. شوقدر و ارکه بونلردن هانکیسی غالب ایسه آکا اعتبار اولنور.»

دنیا و آخرت فرقلرینی برنسبت اعتباریه عد ایدن (شیخ بدرالدین) ارواح و سائر کبی مجرداتکده عالم اجسامدن برنسبت اعتباریه ایله آیرلش اولدینی قبول ایدر. و بالعموم مراتبک عالم اجسامده منطوی اولدینی و بالفرض عالم اجسام قالحه جق اولورسه ارواح و سائر مجرداتدن هیچ برشی قالیه جفی سویلر. دیمک که (شیخ بدرالدین) ه کوره دنیا و آخرت و عالم اجسام و ارواح یکدیکرینه موازیدر. و عین زمانده جمله سی ازلی و ابیدر. قیامت و اشراط ساعت حقیقده ده شویله سویلر:

«زمان سعادتده بعضی کیمسه لر (دجال) و (دابة الارض) و امثالی و قیامت مفهومی به بکلرلر ایدی که بوذ تلرک کندی زمانلرنده بونلرک و قوعنی بکله ملری کنابلرده مسطور و

و مشهور در صکره متأخر کرده ینه کندی زمانلرنده بونلره منتظر اولدیلر . و حتی بوبابده کتابلر تصنیف ایتدیلر بونلردن بمضایری ده زمان سعادتدن سکزیوز سنه صکره وقوع بوله جغنی توقیت و تمین ایتشلردر . ایشته بونلرک سويلش اولدقلری سوزلردن عوامک تحیل ایتدکاری وجه اوزره برشی ظاهر اولماشدر . بیکرجه سنهده کچسه بونلرک زعم ایتدکاری صورتده برشی واقع اولیه جقدر .

۱۶

(شیخ بدرالدین) - کوره حشر اجساد

(شیخ بدرالدین) ک بوبابده کی فکری چوق منفیدر . بوندنطولاییدرکه مشایخ کرامدن (صوفیه لی بالی - وفاتی ۹۶۰) و خلیفه سی (نورالدین زاده - وفاتی ۹۸۱) افندیلر ایله (عزیز محمود هدای - وفاتی ۱۰۳۸) افندی بی (شیخ بدرالدین) ک علیهنده ایلرو کیمش بولوبورز کتابزک [۱] ذیلنده موجود مکتوبلرک برنجیسی که (صوفیه لی بالی افندی) طرفندن (سلیمان قانونی) یه ویرلشدر . بونده (صوفیه لی بالی افندی) (شیخ بدرالدین)، «شیخ بدرالدین المصلوب و عبدالله المغضوب» دییور .

(عزیز محمود هدای افندی) ده (برنجی سلطان احمد) ؟ آناطولی ده ظهورایدن جلالیلرک تدمیری و ایران اوزرینه یورینمی مناسبتیه قزلباشلر ایله متفق اولدقلری سوبلدیمی (سماویلر) اوزرینه کیدیلوب اصلاح ایدملری خصوصنده مذکور پادشاهه ویرمش اولدینی؛ ذیلده موجود ایکنجی مکتوبده «واردات آدلور کتاب تألیف ایدوب ایچنده حشر اجسادی و اشراط ساعتی انکار ایدوب الحاد و اباحت اوزره اولوب ...» دییور .

(نورالدین زاده) ایسه (واردات) اوزرینه یازمش اولدینی شرح هر نقطه سنده خصوصیه حشر اجساد مسئله سنده (شیخ بدرالدین) «شدتلی هجوملر ایتمشدر .

(شیخ بدرالدین) «کوره : «بودن ایچون بقا یوقدر . وقادن صکره اجزاء بدنک تکراراً ترکی ده یوقدر .»

بورانی (واردات) شارحلرندن (مصلح الدین یاقصی) - که مشهور (ابوالسعود افندی) نک پدریدر . - (شیخ بدرالدین) نک بعضی رساله لرندن نقلاً شو یولده شرح ایدیور .

[۱] شیخ بدرالدینک افکار و تلقیاتی داها واسع برصورتده کوسترمک ایچون مستقل برکتاب نشر اتمک باشلادم شیخی محراب قارلرینه طامتی ایچون یازدییم یازیلرک مابعدینی وشمدی تام اولارق مسلکینی قارلرم بوکتابلرده واضحاً اوقویایله جکلردر .

« بعضی رسائلندہ ؛ سلطان المحققین دیرک : انسان ؛ بدنندہ کی ترکیب بطلانیلہ اصلنہ التحاق ایدر و قبل التركيب اولدینی کبی شعور و علم و معرفت سز قالیر . چونکہ بونلر بوضورتک خاصہ لر نذندر . » و بوندنصر کردہ بوجہلہنی بروجہ آتی اکمال ایدیور :

« بدن التحاق ایدنجه عناصر بسیطہدہ اولدینی کبی یکدیگر یلہ تمیزی قالمیرق بلاثشخص ولا تعیین اصلیلہ متحد اولور . و اصلیلہ متحد اولنجه تعیین اولیلہ عودت احتمالی یوقدر . زیرا عودت ؛ ترکیب بطلانندن اولکی تعیین کبی بر تعیین مقتضیدر . بوایسہ اصلہ رجوعہ منافیدر . »

حشر اجسادک وقوع بولہ جفتی انکار ایدن (شیخ بدرالدین) ک فکرینی بوشارحک تمامیلہ تأیید ایتدیکی کوریلور .

کرچه (بروسلمی اسماعیل حقی افندی) مرحوم کندی شیخنک شیخی اولان (عزیز محمود هدایی) افندیکنک خلافتہ اوله رق (شیخ بدرالدین) ی مدافعه :

« (واردات) نام کتابک اولندہ (امور آخرت جهال زعم ایتدیکی کبی دکلدلر) دیدیکی حشر اجسادی نفی دکلدلرہ بلنکه امور اخرویہ نک طیبی و صور اعمال اولدینن بیلیمبوب عناصرہ قیاس ایدنلرہ تعریضدر . مثلاً ہم جنت کرچه محسوسدر فاما روحانیت غالبدر . زیرا دنیاہ باطن کاملک صفاسی صورتیدر کہ سلوک ایلہ حاصل اولور . سلوکی اولمیانلرک لطافت جنانیہ لری بحسب المقادیر والمراتب کاملہ تابعدر . بسا کر نعیم واکر جحیم اخروی یوقدر . صفا ، لطافت و جفا ، اذیتلہ عالم انفسدن مستنبط اولدیغنی مکشفیہ قادر اولیمبوب غائبی شاهدہ قیاس ایلین حقیقت اوزرہ امور اخرویہنی ادراک ایتمش اولماز . و قوری امنیہ برزخندہ قالان درجات و قربات منزلنہ وصول بولمز . » دیورسہدہ حشر جسمانی بی اثبات صد دندہ بونکدہ هیچ برشی افادہ ایتامش اولدینی میداندر .

(شیخ بدرالدین) کورہ : « بدنن مفارقت ایدن جوهرینہ بوضورت بدنیدہ ظاهر اولمش اولان جوهردر کہ بونک بدنن مفارقتی ایلہ بدن فسادہ اوغرامامش اولوب بلنکه بدن و صورت او جوهرہ تبدل ایتمش وبو صورتلہ بقا بولمشدر . صورت او جوهرک تعینی ایچون مقتضی ایدی چونکہ هر هانکی بر صورت سز جوهرک تعینی ممکن دکلدلر . »

دارالفنون تاریخ کلام مدرسی

« صوک »

شرف الدین

مستصوفه سوزلریمی ، تصوفک ظفرلریمی

اورفه مبعوثی شیخ صفوت افندی به (کچن نسخه دن مابعد)

۴ — « آنحق نزا کته [۱] رعایة ائمة حدیث اولیه بر قاعده قبول ایتمشر ایسه مأخذک ارانه سیله تنویر من التماس ایدلمشدر . »

ج — قولکنز ایله ادما ایتدیکنز نزا کت بر برینی طوتمبور .

۵ — « شرح و تحلیل کبی ایضاح و تفصیل باشند باشه تحریف ، تدلیس ، مغالطه .. »

ج — دارالحکمة او ایضاح و تفصیل کورمش ذات مالیکنک کوردیکنی کوره مامش ، کندی مهریله کوندرمشدر . دیمک که هیتمنز تمامیله غافل اولورده عاجزانه فضلّه بر اعتماد خطاسیله بو درک لره اینور بومی ادما ایتدیکنز نزا کت ۱۹

*
*

۳ — اقامه مغزیت

۶ — « خلوص نیتله یازیلان استیضاح »

ج — « ماهیتی اثبات ایدن آثار قلم در . »

۲ — « ایضاح و تفصیل جوابنامه سنده کوریلان غلطایک جرح و تصحیحی . »

ج — « بوسوز مادتا شواذ اوسته قواعد قورمق کبی در . »

— وابسته در خیالنه افعالی کیسه نک —

۳ — « تحری حقیقت و مدافعة حنایت سوداسی مراسم صوریه دوشونجه لرینه غلبه

ایتمش ایدی . »

ج — « آینه سی ایشدر کشی نک لاقه باقیلماز —

۴ — « الشرح و تحلیلک همان هر سطر نده قلمکنزک بوسکوردیکی ادیبانه شدت

و حدت لری جهل و تزییف معرضنده استادانه صولت لری . . . الخ »

ج — « یا واعظ الناس قدا صبحت متهماً * اذ عبت منهم اموراً انت تأتها

اصبحت تنصمهم بالوعظ مجتهداً * والمواقف لعمری انت جانها

[۱] نازک فارسی در . نزا کتک هر بجه مناسی یوقدر عجا فصاحتیه بر نظیره می یاییلیور نه

عجیدرکه هر نه ایله اتهام ایتمش اولسه کنز بر نظیرینی یاییورسکنز هله بند مخصوصی کلسون باقم .

۴ — فجل دعوٰی [۱]

۱ — « جای بحث وجدال عیب اوجله معهوده اوزرنده دونمکده اولدیفنه نظر آ »
 ج — بیلر سکز که بز اوجله حقنده مقصد منزی شویله ایضاح ایتمش ایدک. تصوف
 و اخلاق کتابلرنده مذکور اولان احادیثدن (علی الاطلاق احادیث دکلدر) معناسی منضم
 اولمسون ، بویله بر معنی خاطره ده کلز . بوندن مقصد منفرد اولدیقاری احادیثدر که
 ناقدین حدیث اولنلک احادیث اولمادیقاری تصریح ایتشلردر . حدیثده معیار امهات کتب
 حدیث اولمقله اخلاق و تصوف کتابلرنده کی احادیث آنجق امهات کتبه یولنور . ناقدین
 حدیث طرفلرندن ثبوتی حقنده طعن واقع اولمزه او وقت حدیث اولدیفنه حکم اولنور .
 مجرد تصوف و اخلاق کتابلرنده بولونمقله حدیث اولدیفنه حکم اولونماز .

الجرح والتعذیلده « بو نقطه ده هیچ بر اختلافز یوقدر » دیمکه ایضاحره بر شی
 دیمه مش ایدیکز یالکز شومفهوم ایله اوقاعده نک [۱] منطوق آرسنده فرق بولمش ایدیکز
 بونک اوزرینه ایکنجی کره شویله بر ایضاحده ده بولونمش ایدک: بز (محدثینک حدیث
 دیمه دیکلری اخبار ، تصوف و اخلاق کتابلرنده موجوددر) دعواسنی اورتیه قویدق ،
 ایشته بومعنای افهام ایچین هم اقوال ، هم عندالمحدثین قیدلری ذکر ایدلش ، مثال اوله رق
 (الناس نیام فاذا ماتوا انتبها) حدیثی اتیان قیلمشدر ... امهات کتبه حدیث اوله رق
 ذکر اولنان حدیث ، تصوف و اخلاق کتابلرنده اتیان اولونمقله عجا احادیث اوله دنه
 چیقارمی ؟ بوکا هانکی مائل قائل اولور ؟ ... تصوف و اخلاق کتابلرینک منفرد اولدیقاری
 احادیثک محدثین عندنده احادیث اولماسی ایچین مطلقا ناقدین حدیثک ایلشمه سی لازم
 کلیر . (عندالمحدثین حدیث دکیلدر .) جمله سی محدثین بوحدیثه ایلشیرلر دیمک دیکلمیدر
 یوقسه عندالمحدثین قیدینک نه فائده سی قالیر قیدلرده محط فائده آرانمازمی ؟

بوندن باشقه مثال ، مثل لهه مطابق اولمق ایچین [الناس نیام] کی محدثینک ایلشدیکلری
 احادیث اوله جفته سیاق و سباق ده واضحاً دلالت ایدر . ناقدینک ایلشدیکلری اقوالک چوغی
 مستصفوه و کبار سوزی اولوب بر آزى اویله دکیلدر ، بر طاقیم وضاعلرک ، مثلاً بعض
 [۱] کرک خاتمه ده ، کرک مقدمه ده جمله معهوده عنوانیه یازدیفکز مطالعهلرک جوابی خاطر
 عایکز ایچون بوراده یازیورم .

[۱] تصوف و اخلاق کتابلرنده احادیث نبی اوله رق کوستریلان اقوال ، محدثین عندنده حدیث
 نبی دکیلدر ، بلکه یک چوغی کبار ، مستصفوه سوزلیدر .

زنادقه نك سوزی اولمقله (چوغی کبار ومتصوفه سوزی در) دیمشدم . محدینك ایلیشدکری
دها بر طاقم احادیثی ده یازمق فکرنده ایدم . فقط پك اوزایه جنی جهتله بر حدیث ایله
اكتفا ایتدم . (محدینك ایلیشدکری احادیث) سوزینه بدل اقوال تعبییری قوللاندیم .
(محدین غندنده) قیدینی ده علاوه ایتدم مثالدن ، سیاق وسباقدن آکلاشیلیرظن ایتدم .
بو ایضاحك ثم التدارك بر ایضاح اولمديغی ده اون سنه اول قلمه آلدیغ بر اثرم [۱]
ایله اثبات ایتدم آرتیق بحثه ختام ویرمك سوء تفهم ازاله اولونمق لازمه دن ایکن باشقه
واایلره صاپورسکمز . اول امرده « بوکتابلرده مندرج احادیثك اکثری حدیث نبی
دکیلدر . اقلی حدیث نبیدر » مغالرینی استخراج ایدرك بوتون مطالعاتی بواساسلراوزرینه
سرد ایدیورسکمز فقط آنقا بیان اولنان ایضاح اوزرینه بوجت براقیلیور ایسه ده ایکی
دعوا ایله ینه اوبحنی تازه لیورسکمز .

- ۱ — نهیه مقدمه ده دعوی تحلیل ابطال اولونمورده نهایتره دوغرو ذکراولنیور .
- ۲ — عبارده سلامت یوقدر .

بوکرده بویکی دعوایه جواب ویرمك مجبوریتده بولنیورم :

۱ — فی الواقع ایضاح وتفصیلده [۱] اول باول تصوف کتابلرنده بر جوق احادیث
موضوعه بولندیغی ایضاح ایتدم ، فقط صوفیه کرامی حدیث وضعندن تبرئه ایلدم . بوجهق
ایضاح ایتمکسزین مقصده متوجه اوله مازدم « الجرح والتعديل » ك سرد ایتدیکی اعتراضاته
جواب ویرمش ایدم . بوبحث طبیعی ایله خاتمه ده قالدی . آرتق زرده رجعت قهقریه ؟
زرده سوزدن دوغمه ؟ برآز انصاف کرکدر ، انصاف .

۲ — هایدی عبارده سلاست یوقدر دیه لم ایش اورایه قاله جق بوندن نه قازانیورسکمز ؟
بو خصوص تصوفک ظفرلرینه داخل اولورمی ؟ حال بوکه عبارده دلالت ده واردر ،
سلاست ده . شویله که ، احادیث لفظی (عام مخصوص) در ، تخصیصک قرینه سی ده [اقوال]
قیدی در . بومعنائی قصد ایتمش اولسیدم تصوف کتابلرنده کی احادیث دیه بیلیردم ، اقوال
قیدینی ذکر ایتدیکمک وجهی ایشته بودر . بیلیرسکمز که « مامن عام الاوقدخص منه البعض »
قاعده سی اصول فقهک قواعد مشهوره سندندر . ایشته عباره مزده عام اولان احادیث
منفرد اولوب ناقدینك ایلیشدکری احادیث صورتیه مخصص اولمش اولور .

[۱] سیر جلیله نبویه مقدمه سی .

[۱] دارالحکمه نامنه یازدیغ جواب

عام مخصوصه مؤول دینمز، بیلیرسکیز که تأویل باشقادر، تخصیص باشقادر. بناء علیه تأویل دیمه کز، اونیده مفهوم مؤول تعبیرله افاده ایتمه کزدوغری دکلدرد. موضوع ایله محمول آره سنده کی حمله کنججه حملده موضوع ایله محمول مفهوما و ذهن متغایر، ذاتاً و خارجاً متحد اولور، موضوع ایله محمولك اتحادی عیب دکلدرد سلاستی ده مخل دکلدرد. بلکه عیب اولان، سلاستی اضلال ایدن جهت موضوع ایله محمولك عینتی در. هر قضیه ده ایکی عقد واردرد: عقد وضع، عقد حمل. عقد وضعك معلوم، عقد حملك مجهول اولمسی لازمدر یعنی ذات موضوعك وصف موضوع ایله متصف اولمسی هر حالده معلوم اولور. فقط ذات موضوعك وصف محمول ایله اتصافی ایسه هر حالده مجهول اولور. وصف موضوع ایله وصف محمول جهتلری اعتبارله آری اولور. عقد وضع بعضاً عقد جلی ایله استلزام ایدر ایشته حکم او وقت لغو اولور بعضاً استلزام غیرجلی ایله مستلزم اولور بو حالده حکم مفید اولور، حکم مفید اولدی یاییسانه محتاج اولمازده بدیهی اولور، یالیکز هرایکی طرفی تصور ایله یا احساس ایله، یا تجربه ایله، نهایت بر شینك انضمامیه امعانه محتاج اولور. یاخود حکم بیانه محتاج اولورده نظری اولور. شرح عقائم المرافقه مراجعت اولنه.

عبارة من حقننه ایراد ایتدیکیکنز اعتراض [مناث اوج ضلعی برشکلدر، شمس کوکب نهاریدر] جمله لریته، حق بوتون تعریف ایله معرفی افاده ایدن جمله لره شامل اولور. چونکه مناث اوج ضلعی برشکلدر، اوج ضلعی بر شکل مناثدر؛ شمس کوکب نهاریدر، کوکب نهاری شمسدر؛ تعریفلر برر قضیه مقولوبه در.

زوالی شاهرك (كأنا والماء من حولنا، قوم جلوس حولهم ماء) لفظاً ومعنى اتحاد واردرد. نه حاجت ا علماء بیاك (شعری شعری) جمله سنده کی توجیه ادبی معلوم طالی اولسه کرکدر. امام اعظم ابوحنیفه ك اوزاعیه قارشى و بر دیکى جوابده تمامیه موضوع ایله محمول اتحاد ایتش ایدی قال الامام الهمام: كان حماد افقه من الزهرى وكان ابراهيم افقه من سالم وعلقمة ليس بدون ابن عمر فى الفقه وان كانت لابن عمر صحبة وله فضل صحبة والاسود له فضل كبير وعبدالله عبدالله فسكت الاوزاعى.

بخارى شارحى قسطلانى ك مبتدا ایله خبرك اتحادی حقننه کی توجیه علمیه سیله بو بحثك موصول حسن ختام اولمسی تمی ایدرز:

قال بعضهم اذا اتحاد لفظ المبتدأ والخبر الشرط والجزاء علم منهما المبالغة اما فى التعظيم كقوله:

فن كانت هجرته الى الله ورسوله فهجرت الى الله ورسوله واماني التحقير كقوله : فن كانت هجرته الى دنيا .. الحديث .

ارتق اتحاد ايله عيني قاريشديرانلره نه جواب ويره بيليرم ؟ تبعة ويا انصافه دعوتدن باشقا نه يابه بيليرم ؟ (فكر سليم ايله نظر ايدنلره خفي دكيلدر) سوزني صرف ايتيميم ؟
 ۳ — اوت [تصوف و اخلاق كتابلرنده بولنوبده ائمه حديث غندنده ثابت اوليان احاديثك بك چوغى كبار ومتصوفه سوزى ، قسم قيلي ده اشخاص سائرتهك سوزيدر]
 يولنده افاده ده واضحدر . فقط عباره من ده منقحدر [۱] .

۴ — بو بنده كي تزييفلري ده سكوت ايله كچيشدير يورم .

۵ — نه ار نجيل دعوى

بو بنده بي سود تصرفاتده بولنورسكز ، بسوزلريكزي ده بروجه آتى رد ايد يورم :
 تصوف كتابلرنده نه قدر احاديث وار ايسه هپسك موضوع اولديغى اعتقاد ايدن ، عوام ناسي ده تصوف كتابلرينك مطالعه سندن تنفير قصد ايدن كيمسه [تصوف كتابلرنده كي احاديثك هيچ بري حديث ني دكيلدر] ديرده عامدن تخصيص احتمالي رفع ايدر . يوقسه برطاقم قيودات ايله افاده ايتز بو نجيل مفهومي قصد ايدرك يازمق افساددن باشقا برمعناي افاده ايتز . هيچ بروجله افسادي قبول ايتم . هر كيم بوتلقيده بولنورسه اكا عييله رد ايدرم
 ۲ — تصوف كتابلرنده اكثر احاديثك موضوع اولديغنه اعتقاد ايدن كيمسه [تصوف كتابلرنده كي اكثر احاديث حديث ني دكلدر] ديرده افراد موضوعي اهمال ايله من ، [اقوال] قيدني ده علاوه ايتز .

۳ — تصوف كتابلرنده كي احاديث آره سنده بعض احاديث موضوعه بولنديغى آكلاتمق ايسته ين في الواقع (تصوف كتابلرنده كي احاديث آره سنده عند المحدثين ثابت اوليان اقوال وارد ، بواقوالك بك چوغى كبار ومتصوفه سوزلريدن) طرزنده يازار فقط شايان دقت بر جوق احاديث موضوعه بولنديغى ، بوا حاديثه نا قدين حديثك ايليشدكلريني آكلاتمق احاديث شريفه ده ، امام اعظمك قولنده ، (شعري شعري) جمله سنده اولديني كبي مبالغه قصد ايتمك ، بوني ده برنوط ايله يازمق ايسته سه جريده علميه ده كي كبي يازار بوبابده ضابطه ياليكز ذوق شخصي در . الويرر كه حكيم لغو اولسون ، تصوف و اخلاق كتابلرنده مثلاً :

[۱] بشجي بنده ده مراجعت اولنه .

لی مع الله وقت - ماوسعی سائی - من صرف نفسه - قد اسعت حیه الهوی - کنت کنزاً -
 الشيخ فی قومه - انا عند المنکسرة قلوبهم - القلب بیت الرب - الفقر فخری - لولاک - حب الدنیا -
 عند ذکر الصالحین - حسنات الابرار - السلامة فی العزلة - السنة الحلق - کل ما شغلك عن الله -
 ان من العصمة - الدنیا جيفة - الدنیا قطرة - اذا تجرثم فی الامور - موتوا قبل ان تموتوا
 الناس نيام - الفرار مما لا یتطاق - ما بکیت من دهر - افضل العبادۃ - اذا صدقت المحبة -
 المقدر کائن - الفناء رقیۃ الزناء... الخ کبی اقوال ، محدثین طر فلرندن طعنه او غرارسه ایشته
 حدیث دنیلان بواقوالک هیچ بری حدیث دیکلدره . بلکه جوغی کبار ، متصفوه سوزیدره .
 دیمک ایلله حکم لغو اولورمی ؟ بوند صابلا نوب قالمقده نه معنی وار . اویله ظن ایدیورم که
 قوه مخیله نک انکشافی قوه فکریه نک انکشافنه مانع اولور . افکار ثلثه مذکوریه بی جل
 ثلاثه مذکوریه قصر ، قصر ادعائی اولور ، هر کسک افاده سی براولماز . افاده لر واضح
 اولور ، منقح اولور ، مغلق اولور ، اولور ، اولور . مقصدی ایضاح ایتدکن صو کرایالکنز
 افاده ده سلاست یوقدر دینه بیلیر . بوادعا بجا اوله بیلیر . اوجهته ده جواب ویریلنجه باشقانه قالیر ؟
 ۴ - عبار مزده (اقوال) قیدینک ذکر ای ادعا کز وجهله آداب شرعی و نزاهت کلامیه یه
 مبنی دکلدر . آنجا قی احادیثک مخصوص اولدیتنه برقرینه در . (محدثین عندنه) قیدی ده
 آکلادیکنز وجهله حکمک صحت و توثیق ایچین محمولک احترامندن دکلدر . بلکه نسبت
 حکمیه نک قیدیدر . حکمی کیملرک قبول ایتدیکنی بیان ایچین ایراد اولونمشدر . طبق
 [عالم متکلمین عندنه حادث در] دیمک که در . آرتق تحریریمز ایلله نزاع ساقط اولمش
 ایکن صیقیشدقجه خلاف مقصود عبارده دن بحث ایتک ، کندی آکلادینی معنایه باقرق
 مجادلہ یی یوروئمک آداب مباحثه نک نره سنده کورولمشدر ؟ لوازمده بیلله جدال روا دکل
 ایکن مخیل مفهوملرده جداله نه دیبه لم :

• - « موضوع محمولک اتحادی سببی ایلله فائده تامه خبریه دن تجرد ایده چکی ،

ج - شرح عقائد اطرافندن ، قسطلانیدن نقلاً بوادعا نک نه قدر جوروک اولدینی
 بند سابقده بیان اولوش ایدی عجباً موضوع ایلله محمولک اتحادندن ناشی امام اعظمک سوزینه ده
 ایلیشیله چک می ؟ شرط ایلله جزایی برلشدیرن قول رسوله نه دینه چک ؟ آرتق بوواهی دعوا یه
 ترتب ایدن اعتراضاتک قیحق قالیرمی فلن ایدرسکنز ؟

۶ - « دلیل اصولی بحق جالب دقتدر .. الخ ،

ج - (خاص) سوزی تصوف و اخلاقه طائدر ، یالکنز بو کتابلرده کی احادیثه

منحصردر دیمکدر. نته کیم الشرح والتحلیلده [تصوف و اخلاق کتابلرینک منفرد اولدقلری] سوزیله بونی ایضاح ایتمشدک. یوقسه بوسوز بطریق العام ذکر اولنان احادیته عائد دکدر. احادیث اولجه بند سابقده ذکر اولندیفی وجهله عام مخصوص در .

ایشته خاص قیدنی احادیثه تعلق ایتدیره رک ایراد اولنان اعتراضات ده تامینله ساقطدر. نتیجه من قیاس فاسد قیلندن بر مغالطه دکل، بلکه قیاس صحیح قیلندن دوغری بر مطالعه در. فی الواقع مناظر منری اصول فقه علمنه واقف عدایدرک تورکجه بر عبارتک مدلولته دلالتده اصول فقه قاعده سندن استعانه به مجبور اولدق. تنویر مدعی ضمیمه اولیله بر قاعده بیان ایتدک بوده می قباحت ؟

۷ — [مقام بیانده سکوت حصری افاده ایدر] سوز منزه کلمجه او سوزده سابقی وجهله انحقاق تصوف و اخلاق کتابلری حقنددر، یوقسه احادیث حقند دکدر .
جمله بی اکلادینکیز وجهله خاص قسمندن قبول اتمک اصول فقه قواعدینه مخالفدر. جمله وضع اعتباریله خاص قسمندن اوله ماز . چونکه خاص مفردک اقسامندندر .
وضع مطلق ذکر اولندیمی اونندن وضع شخصی قصد اولور . جمله لرک وضعی ایسه وضع شخصی دکل، وضع نوعیدر . بوسوزیکزده یامسامحه و یا ذهول واردر . التصریر ، حرفاته ، املیه مراجعت اولنه .

بناء علیه جمله خاص دکل، بلکه سالبه کیه در یالیکیز [احادیث] لفظی عام مخصوصدر ایشته بوعامی کلیاً سلب ایتدک . صوکر (جو غنه کبار ومتصوفه سوزی) دیمکه (کری به قالان اقلی کبار ومتصوفه سوزی اولق مزیتندن محرومدر) دیمک ایستدک . کری قالان اقله حدیث نبی در دیمک آچیق بر تناقضی قبول ایتمکدر . چونکه سالبه کیه نیک نقضی موجب جزئیهدر . سالبه کیه صادق اولونجه ، موجب جزئیهدک کاذب اولمی لازم کلیر .
بر جمله باشقا، او جمله نیک اجزاسی ینه باشقادر . (مقام بیان ، خاص) تصوف و اخلاق سوزینه ، (عام مخصوص) احادیث سوزینه ، (سالبه کیه) ده جمله به عائددر .

«سلبک منفرد اولدقلری احادیثه تخصیصی هر حالده بیانه محتاجدر، سوزیکیز علی الاطلاق دوغری دیکلدر چونکه عامی تخصیص هر وقت بیانه محتاج اولماز . عام بیان ایله تخصیص اولندیفی کبی ، عقل ایله ، حس ایله ، نقصان و زیاده نیک تفاوتی ایله ده تخصیص اولور . بناء علیه بوسوزیکیز بوراده جای تطبیق بوله ماز . مرآت مراجعت اولنه .

(عندالمحدثین) قیدی حقهده کی بیان تکرر ایدیور بوکا ماسبقده جواب ویرلشدور -
فی الواقع بویه بر مقامده بیانلرده بولونمقدن ایسه سکوت اولادر .

۸ — بلکه معناسنه کلان (بل) کلهسی حقهده بیان ایتدیکنکز اصول فقه قواعدی
شایان تأملدر (بل) کلهسی مفردده بولنور، جملهده بولنور، امردن اثباتدن سوکرا اولور،
نہیدن، نفیدن سوکرا کلیر بو محله کوره (بل) کلهسنک معناسی دکتشبر (بل) کلهسی
مفردده اضراب ایچیندر . امر و اثباتدن سوکرا حکمی مابعدینه اثبات ایدر، معطوف
علیه اولان حکم اولی ده مسکوت عنه کبی قیلار . برده (بل ترقی) واردر که تساویدن
اعراض ایدر . اونی مسکوت قیلار، ثانی به اولوی اثبات ایدر بو (بل) ده (بل اضراب) دندر .
نهی و نفیدن سوکرا کلان (بل) حکم اولک ضدینی مابعدینه اثبات ایدر، نفی تقریر ایدر .
(بل) جملهده ابطال ایچیندر جمله اولای ابطال ایله مابعدینی تقریر ایدر نته کیم (بل عباد
مکرمون) نظم جیلینده ابطال ایچیندر . برده غرض اولدن اعراض ایچیندر . نته کیم (بل)
تؤثرون الحیوة الدنیا) نظم جیلینده اعراض ایچیندر . جمله ثانیسنک جمله اولایه نفیاً و یا
اثباتاً موافق اولسی ده جائزدر : بل اتم قوم تجهلون ،

اوت (بل) کلهسی اعراض ایچیندر . فقط بو اعراض متنوع اولور، بعضاً اولی
مسکوت و یا مقرر قیلماقله، بعضاً اولی و یا اولک غرضی ابطال ایتمکله اعراض حاصل اولور .
(بل) کلهسنک اضراب ایچین اولسی ده مطلق دکدر بلکه صدر کلامک رد و رجوعه
احتمالی اولدینی زمانه مخصوصدر . یوقسه عطف منزله سننده در که ثانی اوله علی سبیل الجمع
اثبات اولنور . نته کیم برکیمسه مدخول بهاسنه (انت طالق واحده بل انین) دیسه اوچ
طلاق واقع اولور . اصول فقه و نحو کتابلرینه مراجعت اولنه .

کوربیلور که بیان بیوردیفکنز وجهله « (بلکه) ادا تنک نفیاً و اثباتاً بر حکمی افاده
ایتمکسزین ماقبلنی مسکوت بر اقعجی » حقهده کی قاعده عمومیتی اعتباریله دوعضی دکیلدر .
تطبیق اعتباریله استخراج ایتدیکنکز معناده فاسددر .

« (بو کتابلرده مندرج احادیثک اکثری حدیث نبی دکیلدر) قضیه سی سالبه کلیه میدر .
سوزیکسزه کلنجه بز اکلادیفکنز معنای افاده ایدن او جمله حقهده سالبه کلیه دیمک بلکه
عام مخصوص اولمق اوزره (او طعن اولسان اقوالک هیچ بری حدیث دکدر) دیمک
ایستدک ارتیق فصل اولورده بعضیسی حدیث نبی اوله بیلیر . ارتیق مفهوم مخالف دیدیکسزه
موهوم مخالف دیمکده حق قازانمق می؟ یا کلش کلامه نک قباحتی بز می یوکلنسون دیمه یه لم می ؟